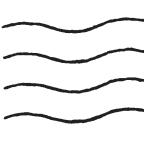

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Χρονικά

ΚΩΔΙΚΟΣ 4171

ΕΤΟΣ 22ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 93 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2015

ΕΚΛΙΕΤΑΙ ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

ΣΙΓΑ - ΣΙΓΑ ΑΡΧΙΖΑΝ ΟΙ ΠΡΩΙΜΕΣ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΕΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Ο χειμώνας που άλλοτε έρχονταν πολύ νωρίς με τα γνωστά του φαινόμενα κρύα, χιόνια, παγωνιές και μπόρες επέβαλε στους ανθρώπους του μόχθου και ιδρώτα μια άτυπη

Γράφει ο
Βασίλης Χρ.
Καραγιάννης

Συνέχεια στην 4η σελ.

ΟΣΤΕΟΜΑΝΤΕΙΑ

ΤΟ "ΔΙΑΒΑΣΜΑ" ΤΗΣ ΣΠΑΛΑΣ ΤΟΥ ΟΒΕΛΙΑ

Γράφει ο Γιώργος
Δ. Κατσιούλας

Σε λίγες μέρες έρχεται το Πάσχα. Το ελληνικό Πάσχα συνδέεται άμεσα με το ψήσιμο του οβελία. Είτε όμως οι πιστοί επέλεγαν τη σούβλα ή

παράδοση που συνόδευε το ψητό. Ήταν το έθιμο του "διαβάσματος" της σπάλας του.

Δεν διαγράφονται εύκολα ορισμένες εικόνες από τη μνήμη μας, ιδίως εικόνες των παιδικών μας χρόνων. Θυμάμαι τον παππού μου το Πάσχα μετά το μεση-

μεριανό φαγητό να σηκώνει τη σπάλα του αρνιού προς το φως του παραθύρου και, σαν σύγχρονος ακτινοδιαγνώστης, να προβλέπει τον καιρό που θα επικρατούσε το επόμενο διάστημα. Αν επιβεβαιώνονταν οι προβλέψεις του δεν το θυμάμαι.

Το έθιμο του διαβάσματος της σπάλας, έχει τις ρίζες στους αρχαίους Έλληνες οι οποίοι πίστευαν πολύ στη δύναμη των

Συνέχεια στην 3η σελ.

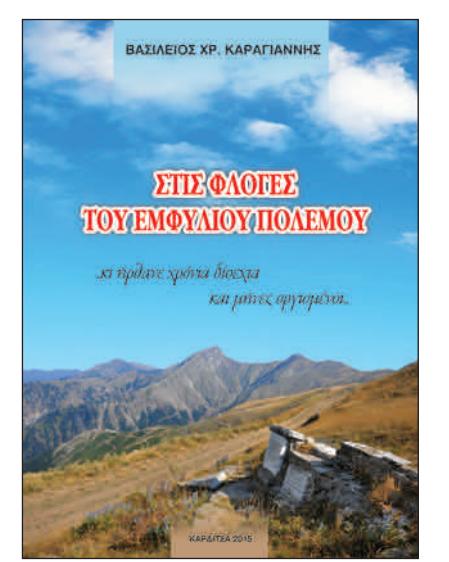

1. Βασίλης Καραγιάννης: "Σιγά σιγά άρχισαν οι πρώιμες ανοιξιατικές δουλειές"σελ. 1-4
 2. Λάμπρος Γριβέλλας: "Δυο νέα στοιχεία για το Ζωγλόπι"1-3
 3. Γιώργος Κατσιούλας: "Οστεομαντεία: Το διάβασμα της σπάλας"1-3
 4. Θωμάς Κίσσας: "Οι φίλοι του χωριού μας"1-5
 5. Παναγιώτης Κατσιούλας: "Ο λαύρος (αρκουδοπούρναρο)"1-5
 6. Πέτρος Παπαζαρκάδας: "Η Μεγάλη Εβδομάδα των παλαιών καιρών"1-5
 7. Ελένη Β. Καραγιάννη: Παρουσίαση του βιβλίου του Βασιλή Καραγιάννη "Στις φλόγες του Εμφύλιου Πολέμου"1-5
 8. Σούλια Τόσκα-Κάμπη: "Παραδοσιακοί χοροί στα Άγραφα"2
 9. Κοινωνικά-Συνδρομές2
 10. Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις6
 11. Στο ρυθμό του χειμώνα (φωτορεπορτάρι)7
 12. Αύπηνα: Δεν μπορώ να κλείσω μάτι8
 13. Νικολάου Πολίτη: "Παραδόσεις του ελληνικού λαού"8
 14. Άγγελος Ζαχαρόπουλος: "Οι μανάδες του '40"9
 15. Φεβρουαριού (Φλεβάρι): Το παζάρι των Ρωμαίων με τους μήνες9
 16. Λάμπρος Γριβέλλας: "Τα ξύλα" (γουμαρόδευλα)10
 17. "Οι άνθρωποι πεθαίνουν, όταν τους λημανούν"10
 18. Ηλία Προβούπουλος: "Εκείθεροι στα δεσμά των Αγράφων". Βιβλιοπαρουσίαση11
 19. Εκλογές 201512
 20. Κινδυνεύει το γεφύρι στα "Χίτσαματα"12
 21. Μειώθηκαν τα Δημοτικά τέλη12
 22. Οι εκλογές άλπες12

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Εκδόθηκε και κυκλοφορεί το βιβλίο του Βασιλείου Χρ. Καραγιάνη με τίτλο: "Στις φλόγες του Εμφύλιου Πολέμου".

Αυτό το βιβλίο γράφηκε με αίμα ψυχής. Ο συγγραφέας έζησε τα γεγονότα του εμφυλίου σε μια ηλικία, την

Γράφει ο
Παναγιώτης
Κατσιούλας

Ο λαύρος (αρκουδοπούρναρο)

Ήμουν δέκα χρονών ένα καλοκαίρι που βρισκόμασταν στου Γιώτη Ιτάμου με τα γιδοπρόβατα. Ένα πρωινό με στέλνει η μάνα μου να μαζέψω ρετσίνι από τα έλατα σε ένα κονσερβοκύτι. Το ρετσίνι, ανακατεμένο με τριμμένο σπιροχόρτι, το χρησιμοποιούσαμε στις πληγές για φάρμακο και βρίσκαμε γιατρεία.

Πήρα το τενεκεδάκι και

Συνέχεια στην 5η σελ.

Νοσταλγικές αναμνήσεις

Η Μεγάλη Εβδομάδα των παλαιών καιρών

Γράφει ο Πέτρος
Παπαζαρκάδας

Ορεινό χωριό το Καταφύ (Καταφύγι): 'Εξω απ' το χωριό και όσο απομακρύνομαστε οδεύουν μονοπάτια-κατσικομονόπατια.....Δρόμοι αποκαλούνταν μόνο τα γαιδορομονόπατια.

Επικοινωνία με τον κάμπο; Κυρίως με τα πόδια ως τη δημοσιά (δρόμος για κάρα) Καρδίσας-Σέκλιζας (Καλλίθρο) που έπαιρνε γύρω στις 3-4 ώρες ανάλογα με το περπάτημα και το κουράγιο ανθρώπων και ζώων.

Επικοινωνία με τα γύρω χωριά; Ποδαρόδρομος ανηφόρα-κατηφόρα σε χρόνο 1-2 ώρες. Ο τρουβάς, η ζαλίκα και το

Συνέχεια στην 5η σελ.

Παραδοσιακοί χοροί στα Άγραφα

Από το βιβλίο της Σουλας Τόσκα-Κάμπα

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

Ηπείρου - Θεσσαλίας - Στερεάς -

Αττικής - Εύβοιας - Πελοποννήσου

(συνέχεια από το προηγ. φύλλο)

Στην περιοχή της Αργιθέας αντιπροσωπευτικός χορός είναι ο "κλειστός" ή "το κλειστό". Χορεύονταν παλαιότερα αποκλειστικά στη γιορτή της Λαμπρής στην κεντρική πλατεία του χωριού ή στο προαύλιο της εκκλησίας. Συμμετείχαν όλοι οι χωριανοί με πρώτους τους σεβάσμους, ενώ η αρχή γινόταν από τον παπά. Χορεύεται κυκλικά από ομάδα αντρών και ομάδα γυναικών. Ο αντρικός κύκλος ήταν εξωτερικός και εσωτερικός ήταν ο γυναικείος. Οι χορευτές πιάνονταν μεταξύ τους ο ένας από τον καρπό του άλλου. Στο ξεκίνημα του χορού οι βηματισμοί είναι αργοί σε ρυθμό τσάμικου, τέσσερα βήματα μπροστά, δυο επιτόπου, με ελαφρά τσακίσματα των ποδιών, ώστε να δίνεται περισσότερη χάρη στην όλη σύνθεση του χορού. Στη μέση περίπου του χορού αλλάζει ο ρυθμός του τραγουδιού και ο χορός γίνεται πιο γρήγορος, πιο λικνιστός, αφήνουν το πιάσιμο από τον καρπό και πιάνονται με τις παλάμες. Απ' εδώ και πέρα ο χορός γίνεται (λέγεται) "απολυτός", φτάνοντας ως την ένταση που έχει άμεση σχέση και με το κέφι των χορευτών και δίνεται μεγάλη χάρη στη συνολική κίνησή τους.

Παλιότερα ήταν τραγουδιστικός χορός, χωρίς όργανα. Άρχιζαν οι άντρες το τραγούδι και το επαναλάμβαναν οι γυναίκες, τραγουδούσαν πρώτα οι μισοί και το επαναλάμβαναν οι υπόλοιποι. Στα νεότερα χρόνια, παράλληλα με το τραγούδι, μπήκαν και τα μουσικά όργανα που είναι το βιολί, το λαούτο και το ντέφι. Το κλαρίνο εμφανίζεται εδώ στις αρχές του αιώνα μας (20ου αι.). Τα τραγούδια που συνοδεύουν το χορό, τα "κλειστά" όπως λέγονται, είναι αφηγηματικά ή παραλογές, αναφέρονται σε ιστορίες από την παράδοση και τους θρύλους του λαού μας. Περιλαμβάνουν ολόκληρες ιστορίες που αναφέρονται είτε στην αγάπη, είτε στην ξενιτιά. Σήμερα με κλειστό θα ξεκινήσουν το γλέντι και με κλειστό θα κλείσουν. Από τα πιο γνωστά κλειστά είναι:

'Έχω βδομάδες πάνω δυο αγάπη μου δε σ' είδα,
ρωτώ τον ήλιο στα βουνά
στους κάμπους το φεγγάρι,
τον κυρ βοριά το δροσερό
σ' όλα τα παραθύρια,
για μάτια και για φρύδια.
Παραθυράκια μου χρυσά
κι αργυροκαρφωμένα,
για πέστε στην κυρούλα σας
να βγει στο παραθύρι.
(συνεχίζεται)

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ.

(29/11/14 - 27/02/15)

Κώστας Μπέλλος (949)	20
Μιχάλης Κομπούρας (950)	10
Δημήτρης Κοντακτός (951)	20
Κιτρούλα Τσούτσουρα (952)	15
Θέκλα Κωστάκου (953)	20
Λάμπρος Λέκκας (954)	20
Θωμάς Κελεπούρης (955)	20
Χρήστος Καραγιάννης (956)	20
Απόστολος Τσιμάκης (957)	20
Αθανάσιος Δερματάς (958)	20
Κων/νος Θ. Βασιλάκος (959)	20
Πηγελόπη Ρίζου (960)	20
Αναστάσιος Κατσαρός (961)	20
Θωμάς Κίσσας (963)	20
Γιάννα Ρεντίνα (964)	20
Γιάννης Κελεπούρης (965)	20
Ξενοφών Ζογλοπίτης (966)	50
Ευάγγελος Καραγιάννης (967)	20
Αγαμέμνων Γ. Κατσιούλας (968)	20
Βασίλης Νάκος (969)	40
Βασιλική Οικονομίδου (970)	20
Ιωάννης Ζογλοπίτης (971)	20
Παναγιώτης Καραγιάννης (972)	30
Κώστας Χρ. Βασιλάκος (973)	20

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ Μ. Σ. ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΑΓΑΠΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ο Απόστολος Τσιμάκης και η Ευαγγελία Τσιμάκη - Γαλάνη πρόσφεραν στο Μ.Σ. Ραχούλας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη της μητέρας των Αγόρων. (962)

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΓΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούπης τηλ. 6976777462
Λάμπρος Α. Γριβέλης τηλ. 2441020480
Βασίλης Χ. Καραγιάννης τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

M. Απεξανδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

Προς τα Μέλη του Συλλόγου και τους Συνδρομητές της εφημερίδας Ζ.Χ.

Αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι του χωριού μας,

Τα μοναδικά έσοδα του Συλλόγου είναι οι εισιφορές των μελών μας και των συνδρομητών της εφημερίδας.

Για την απρόσκοπη έκδοση της εφημερίδας και τη λειτουργία του Μορφωτικού Συλλόγου παρακαλούμε να μη ξεχνάτε την οικονομική συνδρομή σας ή ενίσχυση.

Χρήματα μπορείτε να δίνετε στα μέλη του Δ.Σ. και της Συντακτικής Επιτροπής της εφημερίδας ή να καταθέτετε στο λογ/σμό 368/558733-64 της Εθνικής Τράπεζας αφού δηλώσετε το όνομά σας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Επιτυχία

Η Όλγα Κομπούρα του Μιχάλη έλαβε το πτυχίο του τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Γέννησης

Ο Άγγελος Β. Θεάκος και η σύζυγός του Αναστασία Πλαστάρα, στις 2/12/2014 απέκτησαν το πρώτο τους παιδί και είναι αγόρι.

Ο Αναστάσιος Αριστείδου Ζαχαρής και η σύζυγός του Πραξιθέα απόκτησαν υιός τον Καριτσάκη στις 6-1-2015. Δισέγγονο αξιώθηκε ο παπα-Τάσιος και ποιος τη χάρο του!

Ο Αναστάσιος Κατσαρός και η σύζυγός του Μαρία, στις 15/2/2015 απέκτησαν το τρίτο τους παιδί και είναι αγόρι.

Θάνατοι

1) Δέσποι Ευαγγέλου Κωστάκου, συζ. Ιωάννου Μουροσιώτη, ετών 81. Απεβίωσε στις 13-3-2014 και κηδεύτηκε στη Ζαγορά Πηλίου, όπου ζούσε με την οικογένειά της. Η Δέσποι μεγάλωσε στη Ραχούλα και από νεαρή ηλικία ξεχώριζε για την εργατικότητα και τον ακέραιο χαρακτήρα της.

2) Ηλίας Νικολάου Βρέκος. Απεβίωσε αιφνιδίως στις 19/12/2014 ο Ηλίας Βρέκος, ετών 40. Ο Ηλίας ήταν ένας δυνατός και εργατικός νέος και τίποτε δεν προμήνυε τον αδόκτο θάνατό του. Δυστυχώς, "άλλαι μεν βουλαί ανθρώπων, άλλα δε θεός κελεύει".

3) Χρήστος Δημητρίου Τσιμάκης. Απεβίωσε στις 10-12-2014 ο Χρήστος Δημητρίου Τσιμάκης, σε ηλικία 83 ετών. Έντυπος άνθρωπος και ακέραιος χαρακτήρας, ο Χρήστος ορφάνεψε σε μικρή ηλικία και εργάστηκε σκληρά στη ζωή του. Τη δεκαετία του '50 μαθήτευσε ως ράπτης στην Καρδίτσα, αργότερα μετανάστευσε στη Γερμανία και τέλος επί πολλά χρόνια διατηρούσε στεγνοκαθαριστήριο στην ίδια πόλη. Στους συγχωριανούς και τους γνωστούς του άφησε μνήμη αγαθή.

4) Τατιάνα Νταλιπάι, σύζυγος του Γιάννη Αθανασίου Τσιούκη, ετών 35.

Σε οικογενειακή τραγωδία εξελίχθηκε η εισαγωγή της Τατιάνας συζ., του Γιάννη Τσιούκη στη Μαιευτική Κλινική του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Λάρισας. Στις 31 Δεκεμβρίου, η Τατιάνα πήγε σε προγραμματισμένο ραντεβού με τον γιατρό της και ξημερώματα Πρωτοχρονίας αφού γένησε νεκρό το έμβρυο, λίγες ώρες αργότερα πέθανε, θάνατος που σύμφωνα με νοσοκομειακές πηγές, αποδίδεται σε αιμορραγία. Το θλιβερό γεγονός προκάλεσε τις έντονες ανιδράσεις των συγγενών και του συζύγου της Γιάννη που αναζητεί ευθύνες για το θάνατο της γυναίκας του. Το Α' Αστυνομικό Τμήμα Λάρισας διενήργησε προανάκριση για ν

Δυο νέα στοιχεία για το Ζωγλόπι

Συνέχεια από τη σελ. 1

της λέξης. Παρά ταύτα, έγιναν κάποιες προτάσεις οι οποίες αναγράφονται στο βιβλίο "Η Ραχούλα", σελ. 11. Τις υπενθυμίζουμε:

1) Το τοπωνύμιο είναι σύνθετο και παράγεται από τις λέξεις: ζώο+λόπος. Λόπος είναι η φλούδα (λέπια, απολεπίζω, ξεφλουδίζω), αλλά και μεταφορικά το δέρμα ζώου (Ομηρικό Λεξικό Πανταζίδου, σελ. 393). Λώπα όμως έλεγαν οι παλαιότεροι και το πανωφόρι, το παλτό, εξ ου και λωποδύτης, που αρχικά σήμαινε εκείνον που έκλεβε τα ρούχα των λουομένων και στη συνέχεια τον μικροαπατεώνα γενικώς. Κατά την άποψη αυτή, το τοπωνύμιο Ζωγλόπι σημαίνει την αρχαιότητα του χώρου. Ότι δηλαδή υπάρχει από τότε που οι άνθρωποι ντύνονταν με δέρματα ζώων.

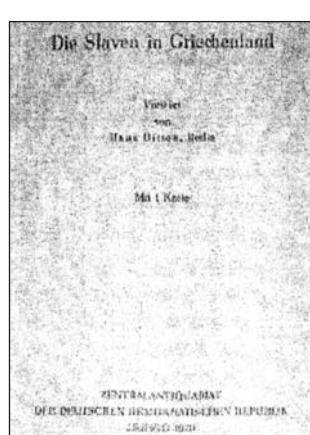
2) Το τοπωνύμιο είναι ανθρωπωνύμιο. Το χωριό πήρε το όνομά του από κάποιον ιδιοκτήτη που ονομαζόταν Ζωγλόπης (με όποια ορθογραφία) ή Ζώγος ή Ζογκολόπουλος κλπ..

3) Το τοπωνύμιο προέρχεται από τη ρίζα *zoo* (αγγλικά, ζοολογικός κήπος) και παλαιοσλαβικά καὶ, ως εκ τούτου, σημαίνει τόπος με πολλά κοπάδια ζώων.

4) Η τέταρτη εκδοχή προστέθηκε αργότερα και δημοσιεύτηκε στο με αριθ. 86 φύλλο των "Ζ.Χ.". Σύμφωνα μ' αυτή, κατά τη βυζαντινή εποχή, πριν από την εισβολή σλαβικών φύλων και κυρίως Βλάχων, η περιοχή των βορειοανατολικών Αγράφων μέχρι τις βόρειες υπώρειες τους ονομαζόταν **Δολοπία**. Όταν οι Δόλοπες πιεζόμενοι αποσύρθηκαν νοτιότερα στα ορεινά, η περιοχή επί πολλούς αιώνες ονομαζόταν **Παλαιοδολοπία**. Η ασφαλέστερη μαρτυρία για τα παραπάνω προέρχεται από τον επίσκοπο Αθηνών Μελέτιο (1661-1714 μ.Χ.). Η ερμηνεία αυτή, αν δεν πρόκειται για απλή παρετυμολόγηση, μας επιτρέπει να υποθέσουμε ότι ο οικισμός πιθανόν να λεγόταν Δολόπι και, με τον καιρό Ζωγλόπι.

Η νέα εκδοχή

Η νέα εκδοχή (5η κατά σειρά) παρουσιάζεται από τον Γερμανό γλωσσολόγο Μαξ Βάσμερ (Max Vasmer) στο βιβλίο του "Die Slaven in Griechenland" (Οι Σλάβοι στην Ελλάδα)* που δημοσιεύτηκε από τη Γερμανική Ακαδημία Επιστημών του Βερολίνου το 1941. Κατά τον Βάσμερ, το τοπωνύμιο έχει σλαβική, με την ευρεία έννοια, καταγωγή. Σύμφωνα με αυτή την εκδοχή το τοπωνύμιο "Ζωγλόπι" (έτσι αναφέρεται) είναι σύνθετο και παράγεται από τις λέξεις: *za*, που σημαίνει "πίσω" και *glob*, που σημαίνει "κοιλότητα". Τις παραπάνω λέξεις τις συναντούμε σε όλες σχεδόν τις σλαβικές γλώσσες. Παραφρασμένο στα ελληνικά, θα λέγαμε ότι ταιριάζει στη μορφολογία του χώρου: Χωριό που βρίσκεται σε βαθούλωμα πίσω από το βουνό (Ιταμος). Σε κάθε περίπτωση βέβαια μιλούμε για το σημερινό Παλιοζωγλόπι. Κατά τον γερμανό συγγραφέα το τοπωνύμιο έχει πολωνική καταγωγή (zagloba). Την ίδια άποψη υιοθέτησαν παλαιότερα και οι Τούρκοι στους φορολογικούς καταλόγους του 17ου αιώνα, καθώς σε ένα κατάστιχο που περιλαμβάνει 43 χωριά των Αγράφων που δεν πλήρωναν κεφαλικό φόρο, το Ζωγλόπι γράφεται ως Izglob τα' Kaloyeros (Ζωγλόπι και Καλόγερος), με κυρίαρχη τη λέξη "glob". Φαίνεται πως Καλόγερο ονόμαζαν τη συνοικία του Πέρα Μαχαλά, του οποίου η είσοδος ήταν από τη βρύση του Καλόγερου (Κ. Καμπουρίδης: "Η νεότερη Ελλάδα μέσα από

Το εξώφυλλο του βιβλίου

χωριά των Αγράφων που δεν πλήρωναν κεφαλικό φόρο, το Ζωγλόπι γράφεται ως Izglob τα' Kaloyeros (Ζωγλόπι και Καλόγερος), με κυρίαρχη τη λέξη "glob". Φαίνεται πως Καλόγερο ονόμαζαν τη συνοικία του Πέρα Μαχαλά, του οποίου η είσοδος ήταν από τη βρύση του Καλόγερου (Κ. Καμπουρίδης: "Η νεότερη Ελλάδα μέσα από

οθωμανικές αρχειακές πηγές", σελ. 88, 148, 187, 814).

Η εκδοχή αυτή είναι, κατά την άποψή μου, η πιο αξιόπιστη δύοτι, κατά τους μέσους αιώνες η περιοχή κατοικήθηκε από σλαβικές φυλές και βλάχους, η Θεσσαλία μάλιστα λεγόταν τότε Μεγάλη Βλαχία και τα ορεινά Ανώβλαχα. Όλα εκείνα τα φύλα ή εξελληνίσθηκαν με τον καιρό ή μετακινήθηκαν και στην περιοχή μας παρέμειναν μόνο μερικά τοπωνύμια για να θυμίζουν το πέρασμά τους, όπως: Μπόσκλαβο, Σμόκοβο, Βελέσι, Βουνέσι, Βρόστιανη, Γαρδίκι, Γκέρμπεσι, Κούτσιανα, Λιάσκοβο, Μεσδάνι, Μπελέτσι, Γράλιστα κ.ά.

* Φωτοτυπημένο απόσπασμα του βιβλίου παραχωρήθηκε για τα "Ζ.Χ." από τον φίλο Αντώνη Ηλ. Αντωνίου και τον ευχαριστούμε.

2. Ο Χουσνί πασάς στο Ζωγλόπι (20-9-1952)

Μια σημείωση από τον Ηγούμενο της Μονής Νέτρας Ματθαίο, που περιλαμβάνεται στο βιβλίο του Κώστα Σπανού "Θεσσαλικές Ενθυμήσεις", τόμος Β' (1800-1880)

"Σεπτεμβρίου 13: επήγαν οι ληστοκακούργοι Φασούλας, Τρέλλας, Χορταριάς, Μπουμπουρής, Ταματάς και λοιποί συμμορία αυτών έως 65 τον αριθμόν είς χωρίον Πάπτα για να την πυρπολίσουν και τους ευρεθέντας χωριανούς να δολοφονήσουν και επειδή η ώρα ήτο μετά μεσημβρίαν οι χωριανοί τους είδασι και εκλείσθησαν επί τας οικίας των και επολέμησαν με τους ληστοκακούργους ώρας τέσσαρας. Εδοιοφόνησαν οι κακούργοι εις τους χωριανούς έναν άνδρα και μίαν γυναίκα, εξ ων επιληγώθησαν τρεις, ο είς ήτο ο Τρέλλας οι έτεροι δύο άγνωστοι, εξ ων εκ τους δύο ο εις συνελήφθη και επειδή ο Χουσνί πασάς της Λαρίσης ήτον εις Ρενδίνα 15 ημέρας τότε, τον επαρησίασαν και εξετάσθη παρ' αυτού και εμαρτύρησεν, θέθεν πήραν ψωμί και όθεν είχαν φίλους, μετά τρεις ώρας εξέπινευσεν ο τρισάθλιος, τότε ο πασιάς έστειλε και εσήκωσεν όλους εκείνους διά Λάρισαν εις φυλακήν. Ο πασιάς ήλθεν έως Ζουγλόπι 1852 7/βρίου 20. Εκάθισεν ημέρας 15 έστειλε και τον Γιαννακόν εις Λαρίσης φυλακή".

Ματθαίος Ηγούμενος

[Το κείμενο παρουσιάζεται με τη σύνταξη και την ορθογραφία της καταχώρησής του]

Ο Χουσνί πασάς τοποθετήθηκε από τον σουλτάνο Αμπντούλ Μετζίτ (1839-1861), ως Βαλής (διοικητής) της Θεσσαλίας με έδρα τη Λάρισα, για να εποπτεύσει την εφαρμογή του σουλτανικού διατάγματος Hatt-I Serif (Χάτι Σερίφ). Έφερε τη φήμη δίκαιου Βαλή και κατέβαλε μεγάλες προσπάθειες για να κάμψει την αδιαλλαξία των ομοεθνών του που αντιδρούσαν στις αλλαγές. Να σημειωθεί ότι το διάταγμα θέσπιζε σεβασμό της τιμής και της περιουσίας όλων των υπηκόων της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Είναι ο ίδιος που οδήγησε στη Λάρισα σιδηροδέσμιους τους τούρκους Αγιάνς (προεστούς) της Καρδίτσας, οι οποίοι, παρά το νόμο, δεν επέτρεπαν στους Έλληνες να οικοδομήσουν κατοικίες στην πόλη, και πάταξε, στο μέτρου του δυνατού, τη ληστεία.

Για την παραμονή του Χουσνί επί δεκαπενθήμερο στο Ζωγλόπι το Σεπτέμβριο του 1852 δεν έχουμε άλλες πληροφορίες και δεν διευκρινίζεται, αν πρόκειται για το σημερινό Παλιοζωγλόπι ή τη νέα θέση του χωριού (Ραχούλα), το οποίο αυτή την εποχή βρισκόταν στο στάδιο της μετακίνησής του στη νέα θέση. Δεν διευκρινίζεται επίσης ποιος ήταν ο Γιαννακός και για ποιο λόγο φυλακίσθηκε.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

- 1) "Η Άρνη". Αριθ. φύλλου 55 (Δεκέμβριος 2014-Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2015)
- 2) "Το Μετερίζι των Αηδονοχωριών". Αριθ. φύλλου 47 (Οκτώβριος-Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2014)
- 3) "Τα Χρονικά της Νεράιδας Δολόπων". Αριθ. φύλλου 129 (Οκτώβριος -Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2014)
- 4) "αμάραντος". Αριθ. τεύχους 64 (Φεβρουάριος 2014)

ΟΣΤΕΟΜΑΝΤΕΙΑ

ΤΟ "ΔΙΑΒΑΣΜΑ" ΤΗΣ ΣΠΑΛΑΣ ΤΟΥ ΟΒΕΛΙΑ

Συνέχεια από τη σελ. 1

οιωνών. Θεωρούσαν ότι μπορούσαν να προβλέψουν το μέλλον, όταν εξέταζαν τα σπλάχνα των σφαγών.

Η σπάλα του αρνιού, σύμφωνα με την παράδοση, έχει σημάδια τα οποία μπορούν να δείξουν τα μελλούμενα. Σε πολλές περιοχές της χώρας μας διατηρείται μέχρι και σήμερα η πίστη ότι το αρνί ή το κατσίκι διαθέτει "προφητικές" δυνάμεις, οπότε οι χωρικοί και ιδιαίτερα οι βοσκοί, επιδίδονται στο διάβασμα της σπάλας, προφητεύοντας το μέλλον. Επίσης στη σπάλα του ζώου μπορούν να δουν, αν ο καιρός θα είναι καλός για το επόμενο διάστημα, για να προγραμματίσουν τις αγροτικές εργασίες τους.

Κάποιοι μάλιστα πίστευαν ότι για να δείξει η σπάλα του αρνιού καλύτερα τα σημάδια για τα μελλούμενα του ιδιοκτήτη του, έπρεπε το ζωντανό αρνί ή το κατσίκι να έχει ζήσει για ένα χρονικό διάστημα στην αυλή του σπιτιού του. Όσο μεγαλύτερο ήταν αυτό το διάστημα τόσο πιο ασφαλής θα ήταν η πρόγνωση των μελλούμενων.

Το διάβασμα της σπάλας του αρνιού, χρησιμοποιούσαν σε μεγάλο βαθμό και οι αγωνι

ανακωχή στις γεωργικές εργασίες της υπαίθρου και τη δυνατότητα κάποιας πολυήμερης ευκαιρίας ανάπτυσης και ξεκούρασης. Έτσι ο αγροτικός κόσμος συγκεντρώνονταν στα σπίτια και απολάμβανε τη θαλπωρή του σπιτιού με το τζάκι να δουλεύει στο φουλ όλο το 24ωρο. Δίνονταν έτσι η δυνατότητα στους ανθρώπους του χωριού να γιορτάσουν και να χαρούν τα Χριστούγεννα και όλο το 12ήμερο και να βιώσουν τα πλούσια ήθη και έθιμα που έδιναν στη ζωή τους ένα ξεχωριστό τόνο και μια ευχάριστη διάθεση. Απολάμβαναν εκείνες τις παγερές ημέρες του χειμώνα τους καρπούς των μόχθων των με τα άφθονα αγαθά που απέκτησαν με τη σκληρή εργασία ενός ολόκληρου χρόνου.

Βέβαια οι αγροτικές δουλειές την εποχή εκείνη που ήμουν μικρό παιδί ποτέ δεν είχαν τέλος. Σταματούσαν οι βαρειές και δύσκολες δουλειές της υπαίθρου λόγου βαρυχειμωνιάς έμειναν όμως οι πολές δουλειές του σπιτιού. Πρώτη - πρώτη να ανοιχθεί ο κοτέτσος και να δοθεί τροφή στις γιδες. Να ανοίξουν τορό επικοινωνίας όταν έπεφτε χιόνι και να τροφοδοτήσουν το τζάκι με πολλά ξύλα. Να πηγαίνουν στο μύλο το αλέσμα, να κατεβαίνουν τακτικά στην Καρδίτσα για να πωλήσουν τα γομαρόξυλα και να κάνουν διάφορα ψώνια. Οι γυναίκες εκτός από διάφορες μικροδουλειές και την παρασκευή του φαγητού, το ζύμωμα κτλ. είχαν και την μεγάλη απασχόληση με τον αργαλειό. Όλος ο γυναικόκοσμος του σπιτιού, ανάλογα με την ηλικία, ασχολούνταν με το γνέσιμο, μάσιμο κουβαριών και την ύφανση στον αργαλειό. Το σπίτι το χειμώνα μετατρέπεται σ' ένα μικρό εργοτάξιο ύφανσης και πλεκτικής με σύνεργα τον αργαλειό, τη ρόκα, την ανέμη και το τσικρίκι.

Σιγά - σιγά ο χειμώνας σώνονταν και με το έμπα του τελευταίου μήνα αυτού του Φλεβάρη οι γεωργοί νοιάζονταν για τις πολλές δουλειές που θα είχαν να αντιμετωπίσουν όλο το χρόνο. Σκέπτονταν τις δουλειές, τις ταξινομούσαν χρονικά και ετοίμαζαν τα εργαλεία που θα χρειάζονταν για κάθε δουλειά. Γι' αυτό τσάπες, κασμάδες, υνιά έπρεπε να είναι έτοιμα πριν τη χρήση τους. Κλαδευτήρια, κλαροκόποι και άλλα εργαλεία έπρεπε να περάσουν από τροχούς, ακόνια και αρνάρια για να αποκτήσουν την κατάλληλη κόψη.

Τότε το χωριό μας εκτός από τις άλλες γεωργικές απασχολήσεις ασχολούνταν και με την αμπελουργία, η οποία αποτελούσε μια από τις πρώτες γεωργικές δουλειές εάν όχι την πρώτη. Από το γεφύρι της Συκιάς μέχρι το μαντάνι του Βησσαρίου Ντίνου απλώνονταν ένας απέραντος αμπελώνας με χιλιάδες στρέμματα και αμέτρητες συκιές. Κάθε χρόνο αυτά τα αμπέλια είχαν απώλειες κλημάτων και έπρεπε να αντικατασταθούν τα απωλεσθέντα, και αυτό γίνονταν με καταβολάδες. Ήταν ο γρήγορος και εγγυημένος τρόπος αντικατάστασης των καταστραφέντων κλημάτων.

Η λαϊκή παροιμία λέει: το Γενάρη και Φλεβάρη φύτευε καταβολάδες. Ήταν η πρώτη δουλειά που θα έπρεπε να κάνουν οι αμπελουργοί μόλις θα το επέτρεπε ο καιρός. Καιρού επιτρέποντας το Γενάρη ή Φλεβάρη ο αμπελουργός πήγαινε στο αμπέλι του και ασχολούνταν με την αναφύτευση κλημάτων. Ξερίζωντες το ξερό κλήμα, έσκαψε με την τσάπα του τον ανάλογο λάκκο 30-40 εκ., έπαιρνε κατόπιν από το πλησιέστερο κλήμα τη βέργα που άφησε να διαμορφωθεί κατάλληλα από τον προηγούμενο χρόνο, τη λύγιζε μέχρι το πάτο του λάκκου και κατόπιν έριχνε χώμα για να σκεπαστεί το κενό και την άφηνε να εξέχει τη βέργα 40 περίπου εκ. και την κλάδευε. Άφηνε τη βέργα να τρέφεται από το μητρικό φυτό μέχρι την επόμενη χρονιά που θα αποκτούσε δικό της ριζικό σύστημα και θα γίνονταν αυτοδύναμο. Τον άλλο χρόνο καταβολάδα ήταν ένα τέλειο αυτοδύναμο φυτό με αρκετούς καρπούς. Με αυτό τον τρόπο οι αμπελουργοί αντικαθιστούσαν τις απώλειες και ανανέωνταν τα φυτά του αμπελιού τους.

Το δεύτερο 15/θήμερο του Φλεβάρη γενικεύονταν και το κλάδεμα των αμπελιών αρχής γενομένης από την καρούτα και σταδιακά επεκτείνονταν και στις

ΣΙΓΑ - ΣΙΓΑ ΑΡΧΙΖΑΝ ΟΙ ΠΡΩΤΙΜΕΣ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΕΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

ορεινότερες πλαγιές. Το κλάδεμα κάποτε γίνονταν με το κλαδευτήριο το οποίο σταδιακά αντικαταστάθηκε από την ψαλίδα ειδικό και κατάλληλο εργαλείο για κλάδεμα όλων των ειδών αμπελιών και οπωροφόρων δένδρων.

Αυτός που κλάδευε τα αμπέλια έπρεπε να είχε πείρα πάνω στο αντικείμενο αυτό και επομένως έπρεπε να έχει κάποια ηλικία. Άλλωστε και το δημοτικό ποίημα το "αμπέλι" λέει: "για βάλε νιους και σκάψε με γέρους και κλάδεψέ με".

Πιστεύω ότι το κλάδεμα των αμπελιών τότε αποτελούσε την απαρχή, την έναρξη των αγροτικών απασχολήσεων της νέας, καινούριας χρονιάς. Θυμάμαι τον πατέρα μου, όταν ο καιρός ήταν κατάλληλος έπαιρνε μαζί του την ψαλίδα, το τροβά του με το μεσημεριανό γεύμα, το μουλάρι και πήγαινε στην Καρούτα που είχαμε αμπέλια σε τρεις μεριές και ένα στη Βουλωμένη και κλάδευε πολλές ημέρες. Το βράδυ γύριζε με το μουλάρι φορτωμένο κληματόβεργες. Μέσα σε λίγες ημέρες σχηματίζονταν στην αυλή του σπιτιού μια μεγάλη στοίβα από κληματόβεργες. Αυτό βέβαια συνέβαινε σ' όλες τις αυλές των σπιτιών του χωριού. Οι κληματόβεργες αποτελούσαν εκλεκτό καύσιμο για τη γάστρα η οποία

καλόψηνε το ψωμί και τα άλλα φαγητά.

Οι γυναίκες αυτή την περίοδο θα ασχολούνταν με το λαχανόκηπο, σκαλίζοντας σκόρδα, κρεμμυδάκια, κουκιά και ξεχορταριάζοντας τις φακές, τα σπανάκια, τα μπαζιά, τα μπλούστρια και τον μαϊδανό.

Μετά το κλάδεμα των αμπελιών άρχιζε το σκάψιμο αυτών. Άνδρες, γυναίκες και ενήλικα κορίτσια και αγόρια έπαιρναν μέρος στη δουλειά αυτή που γίνονταν με τσάπες και διαρκούσε πολλές μέρες. Σε κάθε αμπέλι δυο - τρία ίσως και περισσότερα άτομα έπαιρναν μέρος στη μάχη αυτή και σε κάθε αμπέλι έβγαινε και ένας καπνός. Το σκάψιμο με τις τσάπες ήταν σκληρή δουλειά και το μεσημέρι οι άνθρωποι έπρεπε να φάνε καλά για να μπορέσουν να συνεχίσουν το έργο τους μέχρι αργά το απόγευμα. Μαζί με το σκάψιμο ετοίμαζαν και το μεσημεριανό φαγητό που δεν ήταν άλλο παρά φασουλάδα που έβραζε στο τσουκάλι με άφθονο μάραθο και λίγο λάδι.

Το μεσημέρι άφηναν τις τσάπες και έστρωνταν το υπαίθριο τραπέζι. Η φασουλάδα, νόστιμο φαγητό και χορταστικό έσβηνε την πείνα και έδωνε στους κουρασμένους ανθρώπους δύναμη και κουράγιο να συνεχίσουν το έργο τους έπειτα από σύντομη ξεκούραση και αφού οι άνδρες κάπνιζαν και ένα απολαυστικό τσιγάρο.

Το θέαμα ήταν εντυπωσιακό να βλέπει κανείς εκατοντάδες εργάτες σκορπισμένους στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα να σκάβουν τα αμπέλια με τις τσάπες, να ανεβοκατεβαίνουν σε συγχρονισμένο ρυθμό. Τα αμπέλια θα χρειαστούν ακόμα πολύ απασχόληση και αμέτρητα εργατικά χέρια έως ότου η αγουρίδα γίνει μέλι. Οι αμπελουργοί με επιμονή και υπομονή θα συνεχίσουν να ποτίζουν τις αμπέλια με πολύ ιδρώτα και να προσφέρουν την εργασία που πρέπει στον κατάλληλο

χρόνο.

Με το σκάψιμο των αμπελιών ο Μάρτης μέσιαζε. Τότε οι άνδρες έπιαναν τη χειρολάβα του αλετριού και καταγίνονταν με το όργανο των χωραφιών για να τα ετοιμάσουν για τις όψιμες καλλιέργειες που δεν ήταν άλλες από τη σπορά του καλαμποκιού και το φύτευμα των κήπων.

Όσοι από τους χωριανούς μας είχαν τη δυνατότητα τα χωράφια, για τις όψιμες καλλιέργειες, τα ετοίμαζαν από το φθινόπωρο για να αργάσουν και να γίνουν πιο αποδοτικά. Το μεγάλο πρόβλημα της εποχής εκείνης ήταν η επάρκεια του ψωμιού που στα ορεινά χωριά λίγες οικογένειες το πετύχαιναν σε κάθε χωριό. Τότε στο χωριό μας η καλλιέργεια του καλαμποκιού ήταν πολύ μεγαλύτερη σε έκταση από εκείνη του σιταριού. Από της Συκιάς το ρέμα μέχρι το Παλιοζωγόποι τεράστιες εκτάσεις, άλλες ποτιστικές και άλλες ξηρεκιές, καλλιεργούνταν με καλαμπόκι και η παραγωγή ήταν μηδαμινή. Δεκάδες στρέμματα δεν απέδιδαν την ποσότητα την οποία αποδίδει σήμερα ένα ποτιστικό στρέμμα φυτευμένο με καλαμπόκι.

Η σπορά του καλαμποκιού γίνονταν από το πρώτο 10ήμερο του Απριλίου και συνεχίζονταν όλο το μήνα ανάλογα την τοποθεσία του χωραφιού. Η σπορά έπρεπε να είναι πρώιμη και τα φυτά να μεγαλώσουν πριν αρχίσουν οι μεγάλες ζέστες και λιγοστέψουν τα νερά. Μετά το σπαρμό του καλαμποκιού σειρά είχαν οι λαχανόκηποι, οι φασολόκηποι και οι πατατόκηποι. Κατόπιν φύτευαν ντομάτες, πιπεριές και μελιτζάνες.

Οι κήποι χρειάζονταν μεγάλη φροντίδα και συνεχή μέριμνα. Άλλωστε από τους κήπους αντλούσαν πολλά τρόφιμα από τα οποία τρέφονταν καθημερινά και πολλά αποθηκεύονταν για το χειμώνα. Ας μη ξεχνάμε ότι η κάθε οικογένεια τότε φρόντιζε να παράγει όλα τα απαραίτητα τρόφιμα για τις οικογενειακές ανάγκες και εάν υπήρχε υπερπαραγωγή σε μερικά πριούντα τα πιωλούσαν για να καλύψουν δαπάνες του σ

Οι φίλοι του χωριού μας

Συνέχεια από τη σελ. 1

να στείλουμε είκοσι - τριάντα ευρώ το χρόνο και οι εκδότες, ας κόψουν το λαιμό τους να βρουν ύλη για να εκδοθεί η εφημερίδα. Αυτό όμως δεν λύνει το πρόβλημα. Η εφημερίδα χρειάζεται ύλη επίκαιρη και ενδιαφέρουσα.

Όλοι δεν έχουμε γερή πένα, έχουμε όμως αναμνήσεις από τα παιδικά μας χρόνια, από το γυμνάσιο, το στρατό ή από τα φοιτητικά μας χρόνια. Ας τα γράψουμε απλά, κατανοητά και δεν πρόκειται να μας κοροϊδέψει κανένας. Δεν αρκεί να δικαιολογούμαστε ότι είμαστε αγράμματοι, αλλά, από πάνω να κατηγορούμε εκείνους που γράφουν! Αυτό ξεπερνάει τα όρια.

Έγραψα για την αιμοδοσία, όπως μου την είπε ένας φίλος γιατρός. Χωριανός μας όμως γιατρός, μου είπε :

- Γιατρός είσαι και γράφεις για αιμοδοσία;

- Όχι, είπα, εσύ όμως που είσαι γιατρός γιατί δεν γράφεις;

Με κοίταξε με ένα βλέμμα βλοσυρά και απομακρύνθηκε.

Μην ντρέπεστε να γράφετε για πράγματα που γνωρίζετε. Άλλωστε, η εφημερίδα μας έχει συντάκτες με κατανόηση και γνώση των γραμματικών και συντακτικών κανόνων και θα κάμουν τις απαραίτητες διορθώσεις. Γράψτε αναμνήσεις από αρραβώνες, γάμους, βαφτίσια, αλλά και περιπέτειες.

Μη με παρεξηγήσετε. Αγαπώ τον τόπο μου και έρχομαι να δω φίλους συμμαθητές, συγγενείς, γνωστούς.

Ο λαύρος (αρκουδοπούρναρο)

Συνέχεια από τη σελ. 1

ανέβηκα στη "Λάκα του Κούκου" ψάχνοντας από έλατο σε έλατο και ώσπου να φτάσω στη "Λάκα της Δρακότρυπας" σχεδόν το είχα γεμίσει. Στο κάτω μέρος της λάκας, μέσα στις φτέρες, είδα ένα δέντρο με μεγάλα αγκαθωτά φύλλα και με ξεφλουδισμένο τον κορμό του ως δυο μέτρα, χωρίς όμως να έχει ρετσίνι. Περίεργος, έκοψα με το σουγιά μου ένα κλωνάκι και το πήρα μαζί μου να το δείξω στον παππού μου, για να μου πει τι δέντρο είναι. Όταν πήγα στο κονάκι, το έδειξα στον παππού μου και τον ρώτησα τι δέντρο είναι και γιατί δεν έχει ρετσίνι. Ο παππούς μου εξήγησε ότι το δέντρο αυτό το λένε λαύρο και είναι ευλογημένο και πολύ χρήσιμο για τον άνθρωπο. Όταν κάποιος έχει πρόβλημα με την ούρησή του, βράζουν τη φλούδα του λαύρου και, όταν κρυώσει το ρόφημα, πίνει προ του φαγητού, ένα ποτήρι απ' αυτό, πρωί-μεσημέρι- βράδυ και απαλλάσσεται από το πρόβλημά του.

Ο παππούς στη συνέχεια μου διηγήθηκε ένα πραγματικό περιστατικό που συνέβη στην πολυτάραχη ζωή του.

"Όταν γυρίσαμε από την εξορία, είπε, ο πατέρας μου είχε έναν γερο-τσοπάνο χωρίς οικογένεια. Ήταν Οκτώβρης και ένα πρώι μέρος της γέρας παραπονέθηκε ότι δεν μπορεί να κατουρήσει. Τότε ο πατέρας μου με έστειλε στου Γιώτη, στη Δρακότρυπα, εκεί που είναι ο λαύρος, για να φέρω μερικές φλούδες του. Ήμουν τότε παλικαράκι είκοσι χρονών και έβαλα φτερά στα πόδια μου. Επιστρέφοντας έφερα μερικές φλούδες σε ένα τρουβά. Η μάνα μου πήρε τέσσερες πέντε φλούδες και τις έβαλε να βράσουν σε ένα κατσαρόλι, αφού είχε βάλει και το ανάλογο νερό. Αφού είχαν βράσει και το νερό κιτρίνισε, άρχισε η θεραπεία και την άλλη μέρα ο γέρος είχε εντελώς καλά.

Την εποχή εκείνη οι πρόγονοί μας, που στον καιρό τους δεν υπήρχαν γιατροί και φάρμακα, εφάρμοιζαν για θεραπεία τα βότανα της φύσης και, στις περισσότερες περιπτώσεις, εύρισκαν τη υγεία τους. Ειδ' άλλως, το λόγο είχε ο Άγιος Πέτρος!

Νοσταλγικές αναμνήσεις

Η Μεγάλη Εβδομάδα των παλαιών καιρών

Συνέχεια από τη σελ. 1

μπακράτσι....στην ημερήσια διάταξη.

Η προηγηθείσα νηστεία της Μεγάλη Σαρακοστής δημιουργούσε τη λαμπερή προσδοκία για πλούσιο φαγοπότι και διασκέδαση τις μέρες του Πάσχα.

Έρχεται η μέρα των Βαΐων και μπαίνουμε στη Μεγάλη Εβδομάδα κατά τα καθιερωμένα.

Από την αρχή της Εβδομάδας τα μικρά βοηθούσαν τους μεγαλύτερους να φτιάξουν τον "Αφανό" σε χώρο πλάι και έξω από τον περίβολο της Εκκλησίας. Ο χώρος αυτός ήταν ένας ευρύς ξέφραγος τόπος και σε ασφαλή απόσταση από το Ιερό της Εκκλησίας και τα πλατάνια που την περιέβαλαν. Ο Αφανός έπρεπε να είναι μεγάλος. Ήταν στην πραγματικότητα ένας μεγάλος σωρός μεγέθους χωριάτικου σπιτιού της τότε εποχής φτιαγμένος από κλάδους Κέδρων {"Πρατσάλια" τα αποκαλούσαν, εξ αιτίας, μάλλον, του χαρακτηριστικού θορύβου(πρατσαλάνε...) που έκαναν όταν καίγονταν}.

Χτιπούσε η καμπάνα(το μόνο ειδοποιητήριο σάλπισμα της εποχής), μαζεύονταν οι νέοι-αγόρια (κουστωδία...) στην πλατεία του Σχολείου που είναι στον (διο χώρο με την Εκκλησία (Άγιος Νικόλαος)), και, αφού οι μικρότεροι είχαν εξασφαλίσει να έχουν μαζί τους και τη λουρίδα τους(ζώνη παντελονιού), άρχιζαν να τραγουδούν βάζοντας και τα δυνατά τους:

- "Άγιος μας μωρέ παιδιά να πάμε για πρατσάλια και πίσω να γυρίσουμε τον αφανό να στήσουμε....".

Ξεκινούσαν όλοι μαζί και, επαναλαμβάνοντας το τραγούδι ως την επάνω δυτική έξοδο του χωριού, πήγαιναν στον λόγο όπου υπήρχαν (και υπάρχουν) πολλά πρατσάλια. Οι μεγαλύτεροι έκοβαν ολόκληρα δεντράκια ή μεγάλα κλαδιά και οι μικρότεροι τα έδεναν με τις λουρίδες τους και, σέρνοντάς τα, τα μετέφερναν στον χώρο όπου θα στηνόταν ο Αφανός.

Έτσι περνούσαν οι μέρες μέχρι τη Μ. Τετάρτη το βράδυ. Κύριο μέλημα των αγοριών ήταν φυσικά και η προπόνηση στα κάλαντα που θα τα έλεγαν το πρωί της Μ. Πέμπτης.

Μ. Πέμπτη: Τη νύχτα, και στις πρώτες πρωινές ώρες, ομαδούλες από αγόρια πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι και έλεγαν τα κάλαντα:

"Σήμερα μαύρος ουρανός / σήμερα μαύρη μέρα./ Σήμερα όλοι θλίβονται/ και τα βουνά λυπώνται...".

Μ. Παρασκευή: Παρεούλες από μικρά αγόρια και κορίτσια πήγαιναν έξω και γύρω απ' το χωριό και μάζευαν λουλουδιά για τον στολισμό του Επιτάφιου. Κι αν το Πάσχα έπεφτε κάπως αργότερα, όλη η οικουμένη ήταν λουλουδισμένη. Το βράδυ, και με το χτύπημα της καμπάνας, όλοι στην εκκλησία. Στα εγκώμια προσπαθούσαν να συμμετέχουν όλοι. Άλλοι σιγοψιθυρίζοντας και ορισμένοι με πλήρη συμμετοχή. Σύσωμος ο κόσμος του χωριού στην εκκλησία, καθώς και στην περιφορά του Επιτάφιου σε δρόμους του χωριού.

Μ. Σάββατο: Το βράδυ συνηθίζοταν να παίρνουν έναν υπνάκο πριν πάνε στην εκκλησία. Πάντως τα παιδιά τα έβαζαν υποχρεωτικά στο κρεβάτι. Με το χτύπημα της καμπάνας ξεκινούσαν όλοι για την εκκλησία, ντυμένοι στα καλά τους.

Με το "Χριστός Ανέστη..." του παπά, στη στημένη στο προαύλιο της εκκλησίας(και πίσω απ' το Ιερό) Αγία Τράπεζα, έβαζαν φωτιά τον Αφανό. Τα Κέδρα ανάβουν πολύ εύκολα, καίγονται γρήγορα και πρατσαλούν Τι ομορφία και τι απόλαυση! Και τι καμάρι που τους έβλεπαν από μακριά και κυρίως από τον κάμπτο και που στα σίγουρα θα έλεγαν: "Το Καταφύ έκανε Ανάσταση...!"

Μετά τις ευχές και τα φιλιά ο κόσμος άρχιζε να αποσύρεται στα σπίτια του. Ορισμένοι ξανάμπαιναν στην Εκκλησία και κάμποσοι και κυρίως νέοι, αλλά και λίγα αγόρια, παρέμεναν για λίγο ακόμα κοντά στη φωτιά για μικροσυζητήσεις και καλαμπούρι.

'Όταν η οικογένεια έφτανε στο σπίτι της, έστρωναν την "τάβλα.." (πολύ χαμηλό και στρογγυλό τραπεζάκι) και γύρω-γύρω της όλοι, καθισμένοι σχεδόν στο πάτωμα(χαμηλά σκαμνάκια κλπ), δοκίμαζαν τη σουπίτσα..., τσούγκριζαν το κόκκινο τους αυγό, αντάλλαζαν τις ευχές τους και μετά νανάκια.....! Μια ολόκληρη μέρα γεμάτη από "καλούδια..." τους περίμενε ξημερώνοντας το Πάσχα.

'Όλα όσα, περιληπτικά, αναφέρθηκαν παραπάνω..., αποτελούν μια πολύ πλούσια θύμηση.....!

Πότε ήταν καλύτερα.....; Τότε ή τώρα;

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Συνέχεια από τη σελ. 1

εφηβεία, κατά την οποία ο άνθρωπος ανοίγεται στον κόσμο χωρίς ισχυρές συναισθηματικές περιχαρκώσεις, εκθέτοντας ολόκληρο τον ψυχισμό του, γ' αυτό και ότι βιώνει τότε αφήνει ανεξίτηλο αποτύπωμα μέσα του. Πόσο μάλλον όταν πρόκειται για καταστάσεις που γκρεμίζουν τον οικείο κόσμο του και συντρίβουν ή αλλάζουν δραματικά τις ζωές των ανθρώπων γύρω του. Ο εμφύλιος λοιπόν τον σημάδεψε. Στην πορεία της ζωής του δεν θέλησε και δεν προσπάθησε να ξεχάσει απαλλασσόμενος από την οδύνη των αναμνήσεων. Για δεκαετίες ανέτρεχε στην περίοδο αυτή ανακαλώντας μνήμες και εντριφώντας στη μελέτη, προσπαθώντας νοερά να ξαναντικρίσει κατάματα και να ξορκίσει το

Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις

Πρωτοχρονιά στη Ραχούλα

Κατάμεστη η εκκλησία μας και με αρκετούς ξενιτεμένους χωριανούς στον εορτασμό της Πρωτοχρονιάς. Ο παπα-Γιώργης είχε και τη φαεινή ιδέα να συνδυάσει το κατανυκτικό τελετουργικό με την παράδοση. Έκοψε την πρωτοχρονιάτικη πίτα, ενώ τα παιδιά έψαλαν τα κάλαντα. Το "φλουρί" της πίτας έπεισε στην Ζωή, σύζυγο του Γιάννη Ξυδιά, που κέρδισε μια ωραία θρησκευτική εικόνα.

Τα Θεοφάνια και η πίτα του Συλλόγου μας

Τα Θεοφάνια γιορτάστηκαν και φέτος με την καθιερωμένη τάξη στη Ραχούλα. Λιγοστός ο κόσμος, γιατί, μετά την Πρωτοχρονιά οι επισκέπτες αναχωρούν ένας ένας για τους τόπους διαμονής τους. Ήταν και το τσουχτερό κρύο που καθήλωσε πολλούς ηλικιωμένους στη γωνιά τους. Πάντως όλα έγιναν σύμφωνα με την καθιερωμένη τάξη και ο Αγιασμός των Υδάτων στον βωμό, πίσω από την εκκλησία.

Μετά την εκκλησία ο κόσμος συγκεντρώθηκε στην αίθουσα τελετών της κοινότητας, όπου έγινε η καθιερωμένη κοπή της βασιλόπιτας από το Σύλλογο μας. Μεγάλη η προσέλευση του κόσμου, όπως δείχνουν και οι φωτογραφίες. Ευχάριστη νότα προσέδωκε στην εκδήλωση η παρουσία αρκετών νέων παιδιών που έψαλαν τα κάλαντα. Και περιμένει απάντηση το ερώτημα πολλών: "Αφού έχουμε τόσα παιδιά, γιατί το σχολείο παραμένει κλειστό;" Το "φλουρί" της βασιλόπιτας έπεισε στην Αλεξία, σύζυγο του Βαγγέλη Κωστίκα, που κέρδισε ένα αερόθερμο.

Να μη λησμονήσουμε τα καθιερωμένα ρογκατσιάρια που στο χωριό μας τους λέμε: Φωτάδες! Για να μην ξεχνούμε το έθιμο, μια ομάδα νεαρών, με την καθιερωμένη αμφίεση και εξοπλισμό: γαμπρό, νύφη, κουδούνια κλπ. δημιούργησε μια εξαιρετική εορταστική ατμόσφαιρα. Ήταν μια μικρογραφία των "Φωτάδων" του παλιού καιρού, για τους οποίους θα αναφερθούμε σε άλλο σημείωμα.

5

1. Πρωτοχρονιάτικη εκδήλωση στην εκκλησία - κοπή πίτας.
2. Αγιασμός των Θεοφανίων.
3. Τα Ρογκατσάρια.
4. Κοπή της βασιλόπιτας του Μορφωτικού Συλλόγου.
5. Εκδήλωση του Μορφωτικού Συλλόγου.
6. Εδώ... «φαιδρά γεράματα /και προκομμένα νιάτα», όπως λέει ο ποιητής.

6

Στο ραδιό το αεριμάρα

• Ο Δεκέμβρης μας αποχαιρέτησε ντυμένος στα λευκά. Το χιόνι έφτασε μέχρι την πόλη της Καρδίτσας. Ήταν μια ευχάριστη αλλαγή, αν εξαιρέσουμε τη θερμοκρασία που παρέμεινε

επί μέρες καθηλωμένη από 0 μέχρι -5 βαθμούς κελσίου. Λιγοστά τα χιόνια στον τόπο μας και το φετινό χειμώνα, αλλά μας τσιγάρισε το δριμύτατο ψύχος. Χειρότερος μήνας ήταν ο Φεβρουάριος που μέχρι της Απόκριες μας τρέλανε με τους παγωμένους βοριάδες!

• Τον φετινό χειμώνα η Ραχούλα θρήνησε δύο νέους ανθρώπους της. Τον Ηλία Νικολάου Βρέκο, ετών 41, από τους λιγοστούς νέους που είχαν απομείνει στο χωριό για να το κρατούν ζωντανό, και την Τατιάνα, ετών 36, σύζυγο του Γιάννη Αθανασίου Τσιούκη. Η Τατιάνα ήταν αλβανικής καταγωγής και είχε παντρευτεί το Γιάννη προ δύο- τριών ετών. Η άτυχη γυναίκα κυοφορούσε το δεύτερο παιδί της, όταν οι συγγενείς της την μετέφεραν στη μαιευτική κλινική του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Λάρισας γιατί παρουσίαζε κάποιο πρόβλημα κατά την κυοφορία. Αφού γέννησε νεκρό το βρέφος της, σε λίγες ώρες κατέληξε και η ίδια μέσα στο χειρουργείο, από ακατάσχετη αιμορραγία. Το γεγονός έλαβε πανελλήνια διάσταση και παρουσιάστηκε από όλα τα Μ.Μ.Ε.. Σύμφωνα με πληροφορίες των Μ.Μ.Ε. διενεργείται προανάκριση για να διευκρινισθούν τα αίτια του θανάτου μιας νέας γυναίκας, σε Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, μέσα στα χέρια τόσων γιατρών!

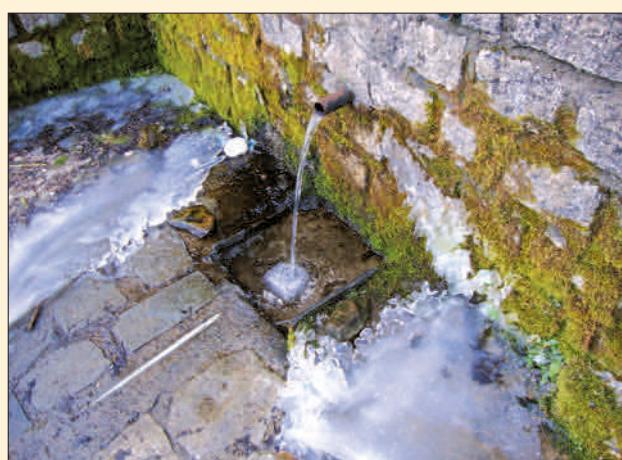
• Ο Σύλλογος επέλεξε την ημέρα των Θεοφανίων για να κόψει την καθιερωμένη πρωτοχρονιάτικα πίτα του. Οι παρευρισκόμενοι

παρακολούθησαν με κατάνυξη τη Λειτουργία των Θεοφανίων και τον αγιασμό των υδάτων στον βωμό που βρίσκεται στο βορινό μέρος της εκκλησίας. Γραφική η τοποθεσία, κάτω από τα τρία πανάρχαια δέντρα, αλλά ο βοριάς θέριζε και ο ενθουσιώδης παπα-Γιώργης εννοούσε να μην παραλείψει τίποτε από το τελετουργικό. Με λίγα λόγια δοκιμαστήκαμε σκληρά από το ανυπόφορο ψύχος! Ας είναι όμως ο εξαγνισμός απαιτεί να υποστείς και κάποια δοκιμασία!

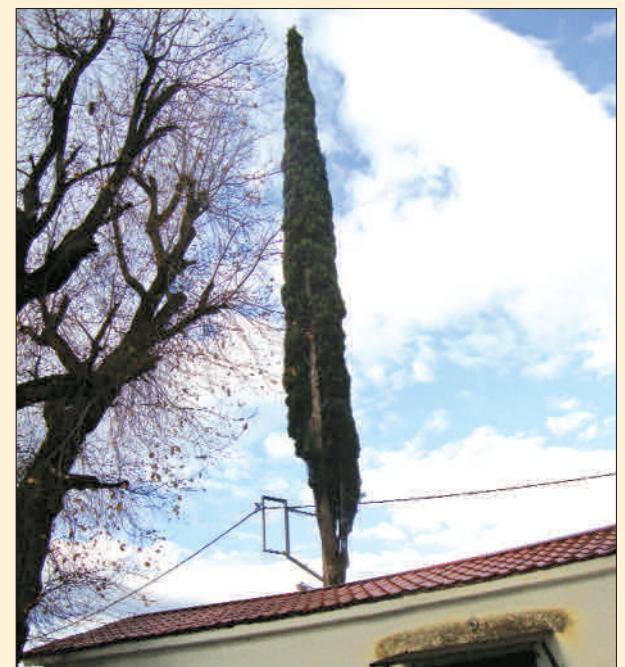
• Μια εορταστική νότα στο χωριό έδωσαν "οι Φωτάδες". Στους παλαιότερους θύμισαν άλλες εποχές τότε που λάβαιναν μέρος χωριανοί μεγάλης ηλικίας και, από τα άγρια μεσάνυχτα, ξεσήκωναν το χωριό με τις αγριοφωνάρες τους και τις κωδωνοκρουσίες, συνοδευόμενες από τα άγρια γαβγίσματα των σκυλιών. Γύριζαν όλο το χωριό σπίτι σπίτι και φιλοδωρούνταν με κομμάτια χοιρινού κρέατος, λίπα, λουκάνικα και σπανίως με χρόματα. Το βράδυ συγκεντρώνονταν η κομπανία στο σπίτι του ...αρχηγού και όλα τα φιλοδωρήματα καταναλώνονταν στο τρικούβερτο γλέντι που ακολουθούσε! Άλλοι καιροί!

• 10 Ιανουαρίου και τα πάντα είναι ακόμα παγωμένα στον Ίταμο. Μόνο η βρύση εξακολουθεί να τρέχει, καλυμμένη με λευκό

στεφάνι πάγου, όχι όμως και με πολλή όρεξη. Αν δεν πέσουν χιόνια, δεν αβγαταίνουν τα νερά.

• Πόσο όμορφος θα ήταν ο κόσμος, αν τον βλέπαμε με τα μάτια του παιδιού!

• Περίεργο ανάστημα δένδρου. Δεν θα είναι 20 μέτρα; Λες και βιάζεται να φτάσει στον ουρανό. Το καλοκαίρι, κάποια ηλιόλουστη μέρα θα το μετρήσουμε, αν ως τότε δεν το κατεβάσει κάποιος κεραυνός!

• Τρεις του Φλεβάρη κηδεύσαμε τον παπά-Κώστα, τον αρχαιότερο από τους χωριανούς μας ιερείς. Ο παπά-Κώστας, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, αποτελεί κομμάτι της ιστορίας του χωριού μας κατά το δεύτερο μισό του 20ου

αιώνα. Βάφτισε, πάντρεψε και οδήγησε στην τελευταία του κατοικία, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού των χωριανών μας. Στα 94 του χρόνια, ήλθε και για εκείνον το πλήρωμα του χρόνου. Στη φωτογραφία πίνει πανευτυχής τον καφέ του, χέρι χέρι συντροφιά με τη γηραιότερη κάτοικο του χωριού μας, την Όλγα Γεωργίου Παπαστέργιου, σύζυγο Αλέκου Κουμπούρα. Η Όλγα άγει το 97ο έτος της ηλικίας της!

• Η φωτογραφία μού θύμησε τη μάνα μου και όλες τις χωριανές του καιρού εκείνου. Ποτέ δεν γύριζαν στο σπίτι χωρίς ένα θεόρατο ζαλίκι ξύλα(γάτσια) για τη γάστρα, που τους έφτανε ως τ' αυτά!

Ο Παρατηρητής

Αϋπνία: Δεν μπορώ να κλείσω μάτι...

Τι κάνουν οι Βρετανοί, οι Γερμανοί, οι Μεξικανοί και οι Καναδοί για να έχουν καλό ύπνο;

"Κοιτάζω επίμονα το ταβάνι. Βουλιάζω το κεφάλι μας πότε στη μια πλευρά του μαξιλαριού και πότε στην άλλη. Τίποτα δεν αλλάζει. Τα βλέφαρά μου αρνούνται πεισματικά να κλείσουν. Στρέφω το βλέμμα στο ξυπνητήρι και η ένδειξη 05:00 φωσφορίζει στο καντράν".

Αναγνωρίζετε τον εαυτό σας στην παραπάνω περιγραφή; Μην αισθάνεστε μόνοι. Ένα μεγάλο ποσοστό ανθρώπων -και κυρίως γυναικών- χάνει τον ύπνο του καθημερινά. Το ζήτημα είναι τι μπορούμε να κάνουμε για να απαλλαγούμε από τις "λευκές νύχτες". Μία αμερικανική δημοσκόπηση αποκάλυψε ενδιαφέροντα στοιχεία για τις συνήθειες ύπνου των ανθρώπων ανά τον κόσμο, οι οποίες -πού ξέρετε;- ίσως σας φανούν χρήσιμες.

1. Βρετανία

Μπορεί να διακωμαδούμε τη συνήθεια των Άγγλων να πίνουν διαρκώς τσάι, ωστόσο ίσως αυτό να αποτελεί το μιστικό τους για καλό ύπνο. Σύμφωνα με τη δημοσκόπηση που πραγματοποίησε το Εθνικό Ίδρυμα Ύπνου (NSF) των Η.Π.Α., το 40% των Βρετανών δήλωνουν ότι πίνουν ένα χαλαρωτικό ρόφημα, όπως το τσάι, πριν ξαπλώσουν στο κρεβάτι τους. Υπάρχουν βότανα, όπως το τίλιο και το χαμομήλι, που είναι γνωστά για την ηρεμιστική τους δράση, αλλά ίσως και το γεγονός ότι πρόκειται για ζεστά ροφήματα να προκαλεί από μόνο του μια επιπλέον χαλάρωση στον οργανισμό.

Εφαρμόστε το: Δοκιμάστε να πιείτε ένα φλιτζάνι γάλα, χαμομήλι, τίλιο ή οποιοδήποτε ζεστό αρωματικό ρόφημα χωρίς καφεΐνη 30-60' πριν πάτε για ύπνο.

2. Γερμανία

Όταν οι συμμετέχοντες στη δημοσκόπηση ρωτήθηκαν σχετικά με το ιδανικό περιβάλλον ύπνου, το 90% των Γερμανών δήλωσαν ότι νιώθουν πιο χαλαροί όταν το υπνοδωμάτιό τους έχει μια φρέσκια, ευχάριστη μυρωδιά. Πράγματι, πολλές έρευνες έχουν αποδείξει ότι οι ευχάριστες οσμές συνδέονται με ένα αίσθημα χαλάρωσης, ακριβώς επειδή σχετίζονται άμεσα με τα συναισθήματα.

Εφαρμόστε το: Μην παραλείπετε να αερίζετε καθημερινά το υπνοδωμάτιό σας. Τριάντα λεπτά πριν πάτε στο κρεβάτι τας, μπορείτε να ανάψετε μια αρωματική λύχνο, στην οποία θα ρίξετε 5-6 σταγόνες αιθέριων ελαίων. Γνωστά για τη χαλαρωτική τους δράση και την αποτελεσματικότητά τους σε προβλήματα ύπνου είναι τα εξής αιθέρια έλαια: λεβάντα, μαντζουράνα κ.ά... Εναλλακτικά, μπορείτε να ρίξετε 1-2 σταγόνες αιθέριου ελαίου λεβάντας στο μαξιλάρι σας.

3. Καναδάς

Το "κλειδί" για έναν καλό ύπνο είναι, σύμφωνα με τους Καναδούς, η σωστή θερμοκρασία του σώματος. Το 50% των Καναδών δήλωσαν στο πλαίσιο της δημοσκόπησης ότι κάνουν ντους πριν πέσουν για ύπνο, με αποτέλεσμα να πέφτει η θερμοκρασία του σώματός τους και να επιταχύνεται η διαδικασία του ύπνου.

Εφαρμόστε το: Ανακατέψτε 2-3 σταγόνες από αιθέρια έλαια λεβάντας, μαντζουράνας ή νερολί (άνθη νερατζίας) με το αφρόλουτρό σας (ποτέ μη ρίχνετε τα αιθέρια έλαια απευθείας πάνω στο δέρμα, γιατί μπορεί να προκαλέσουν αλλεργίες), ρίξτε το μείγμα στο σφουγγάρι και κάντε ένα χλιαρό ντους. Εναλλακτικά, μπορείτε να περιοριστείτε σε ένα εξίσου χαλαρωτικό

ποδόλουτρο. Μην ξεχνάτε ότι στις πατούσες βρίσκονται οι νευρικές απολήξεις, με αποτέλεσμα να χαλαρώνει ολόκληρο το σώμα. Βάλτε σε λεκάνη 1,5 λίτρο χλιαρό νερό και ρίξτε μέσα από 2 σταγόνες αιθέριο έλαιο λεβάντας, μαντζουράνας και μύρου, τις οποίες έχετε προηγουμένως διαλύσει σε ένα κουταλάκι κονιάκ. Μείνετε για 15-20'.

Οι 4 σαμποτέρ του ύπνου μας

Ποιος μας "κλέβει" τον ύπνο; Ανακαλύψαμε 4 ενόχους και σας τους αποκαλύπτουμε.

Το στρώμα

Οι γιαγιάδες μας θεωρούσαν τα πολύ σκληρά στρώματα ιδανικά για την ευθυγράμμιση του σώματος. Σήμερα, όμως, οι επιστήμονες φαίνεται να συμφωνούν ότι στην πραγματικότητα πιέζουν τα βαριά μέρη του σώματος (όπως η λεκάνη), εμποδίζοντας την κυκλοφορία του αίματος. Έτσι, ξυπνάμε κουρασμένοι. Από την άλλη

πλευρά, τα πολύ μαλακά στρώματα δημιουργούν καμπύλη στο σώμα, με αποτέλεσμα η σπονδυλική στήλη και οι αρθρώσεις να μην ξεκουράζονται στη φυσική τους στάση. Για να απολαύσουμε, λοιπόν, έναν καλό ύπνο, πρέπει να επιλέξουμε ένα μέτριο στρώμα (ούτε πολύ σκληρό, ούτε πολύ μαλακό), το οποίο να υποστηρίζει σωστά το σώμα. Συχνά, όταν αναζητάμε στρώμα, επιλέγουμε το πρώτο που δοκιμάζουμε, γιατί μας φαίνεται πιο άνετο από το παλιό μας. Είναι λογικό, όμως, ένα οποιοδήποτε καινούργιο στρώμα να είναι πιο αναπαυτικό από ένα παλιό. Γι' αυτό, χρειάζεται μια καλή έρευνα αγοράς.

Η τηλεόραση

Ανήκετε στην κατηγορία των ανθρώπων που τους παίρνει ο ύπνος με ανοιχτή την τηλεόραση; Τότε, καιρός να αλλάξετε συνήθειες, προειδοποιούν οι ειδικοί. Αν και ο εγκέφαλός μας ξεκουράζεται όσο εμείς κοιμόμαστε, παρ' όλα αυτά δεν σταματάει να λειτουργεί. Μάλιστα, είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται τόσο οπτικά όσο και ακουστικά ερεθίσματα, ακόμα και εξαιρετικά μικρής έντασης, όπως ο χαμηλωμένος ήχος της τηλεόρασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο εγκέφαλός μας καταβάλλει προσπάθεια να αγνοήσει τα ερεθίσματα αυτά, ώστε να μη χρειαστεί να ξυπνήσουμε, με αποτέλεσμα να διαταράσσεται η ποιότητα του ύπνου μας και συχνά να ξυπνάμε κουρασμένοι και εκνευρισμένοι. Συμπέρασμα; **Βγάλτε την τηλεόραση από το δωμάτιο και ανοίξτε ένα καλό βιβλίο!**

Το κινητό

Έχετε σκεφτεί ποτέ ότι ο ανήσυχος ύπνος σας μπορεί να οφείλεται στο κινητό σας τηλέφωνο, το οποίο αφήνετε πάντα ανοιχτό στο κομοδίνο σας; Μελέτη που πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Karolinska και το Πανεπιστήμιο Wayne State συμπέραν ότι η ακτινοβολία από τα κινητά ενδέχεται να προκαλεί αύπνια και πονοκεφάλους. Όσοι από τους συμμετέχοντες εκτέθηκαν πριν κοιμηθούν σε ακτινοβολία ισοδύναμη με αυτήν του κινητού τηλεφώνου, καθυστέρησαν να εισέλθουν στο πρώτο από τα βαθύτερα στάδια του ύπνου, ενώ παρέμειναν για μικρότερο χρονικό διάστημα στο βαθύτερο στάδιο, συγκριτικά με αυτούς που δεν εκτέθηκαν σε πραγματική ακτινοβολία.

Το ξυπνητήρι

Αν ταλαιπωρείστε συχνά από αύπνια, δεν χρειάζεται να διογκώνετε το άγχος σας τοποθετώντας ένα μεγάλο ξυπνητήρι στο κομοδίνο σας, το οποίο σας υπενθυμίζει διαρκώς τις ώρες που περνούν ενώ εσείς συνεχίζετε -χωρίς αποτέλεσμα- να μετράτε προβατάκια. Γυρίστε το ξυπνητήρι από την άλλη πλευρά και αλλάξτε πλευρό!

Mirtώ Αντωνοπουλού (Internet)

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ο καλογιάννος (Αγρίνιο της Τριχωνίας)

Βασιλιάς των πουλιών είναι ο καλογιάννος· γιατί μια φορά εζητούσαν τα πουλιά βασιλιά κι ο Θεός τους είπε να γίνει εκείνος που θα πετάξει ψηλότερα. Τα πουλιά δεν ήθελαν, γιατί ήξεραν πως θα γίνει ο αετός; μόνο ο καλογιάννος επέμενε. Παραδέχτηκαν λοιπόν

τα πουλιά, πετάει ο αετός και άμα επέρασε όλα τα πουλιά στο ύψος και έφτασε ως εκεί που δεν ημπορούσε να πετάξει πλέον ψηλότερα, εφώναξε: "Ποιος μπορεί να πετάξει ψηλότερα από μένα;" Ο καλογιάννος που είχε κρυφτεί στη ράχη του αετού, ανατινάχτηκε ολίγο και εφώναξε: "Εγώ!" και έτσι έγινε βασιλιάς.

Η νυφίτσα

Η νυφίτσα, σαν νυφούλα που είναι, της αρέσει να γνέθει. Άμα την ιδούν, πρέπει να της ειπούν: "Καλώς τη νυφίτσα μου, καλώς τη νυφούλα μου!" και στην πόρτα του σπιτιού ή απάνω στα πράγματα που συνηθίζει να τα σκίζει ή να τα τρώγει, της βάνουν μια ρόκα με μπαμπάκι. Χαίρεται η νυφίτσα που της παν' το μπαμπάκι και χορεύει επάνω σε δαύτο.

Αν τύχει και τη χουγιάξει καμιά γυναίκα, θα το φυλάξει να την εγδικηθεί. Θα της σκίσει τα ρούχα και μες στην κασέλα ακόμα αν τα 'χει. Ενώ κείνοι που την καλοπιάνουν βρίσκουν μεγάλη ωφέλεια απ' αυτή. Όπου βρει άδικο φλουρί, το παίρνει και το πάει στο σπίτι κεινού που την περιποιήθηκε. Και, αν βάλεις φλουριά σε σακούλα καμωμένη από το τομάρι νυφίτσας, ποτέ δεν σώνουνται!

Οι μανάδες του '40

Από το βιβλίο του "ΤΑ ΤΑΡΑΓΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ"

Η 28η Οκτωβρίου 1940 με βρήκε στα θρανία του 2ου Γυμνασίου Βόλου. Ήταν η δεύτερη τάξη των γυμνασιακών μου σπουδών (οκτατάξιο γυμνασίου). Την πρώτη την είχα παρακολουθήσει στο Γυμνάσιο Καρδίτσας. Το 2ο Γυμνάσιο Βόλου είχε πολύ καλή φήμη, που ήταν απολύτως δικαιολογημένη, όπως διαπίστωσα με την έναρξη των μαθημάτων. Στα αρχαία και στα μαθηματικά αρχίσαμε, θεωρώντας γνωστά κάποια πράγματα που για μένα ήταν τελείως άγνωστα. Βρέθηκα σε απόγνωστη. Ομολογώ ότι η κήρυξη του πολέμου, που είχε ως συνέπεια τη διακοπή των μαθημάτων, ήταν μια λύση για μένα.

Εκείνο το πρωινό μπήκε στην τάξη ο αξέχαστος γυμνασιάρχης Παπαϊάννου (από τα Κανάλια Καρδίτσας) και μας ανήγγειλε ότι έχουμε πόλεμο με την Ιταλία, ότι διακόπτονται προσωρινά τα μαθήματα και ότι πρέπει ήσυχα να πάμε στα σπίτια μας. Ήμουν φιλοξενούμενος στο σπίτι του πατέρα μου Μήτσου, ο οποίος ασχολούνταν με το εμπόριο στο Βόλο. Ήταν ένα ωραίο σπίτι με μεγάλο κήπο, γεμάτο οπωροφόρα δέντρα, κοντά στην παραλία. Ο θείος Μήτσου είχε έναν μοναχογιό, το Γιώργο, μια τάξη μικρότερο. Ξεκινήσαμε λοιπόν με το Γιώργο για το σπίτι, αλλά στο δρόμο άρχισαν να σκούζουν με τον ανατριχιαστικό τους ήχο οι σειρήνες της αντιεροπορικής άμυνας. Τρέξαμε έντρομοι στο σπίτι. Σε λίγο ήρθε και ο θείος και μας είπε να ετοιμαστούμε για το χωρίο από το οποίο καταγόταν η θεία μου, την Άνω Γετζέα του Πηλίου. Πήραμε λοιπόν το υπέροχο τρενάκι του Πηλίου και φτάσαμε στη Γατζέα. Ένα γραφικό χωριό χωμένο μέσα στις ελιές. Καταλύσαμε σ' ένα συγγενικό σπίτι της θείας μου και από κει ζήσαμε τις πρώτες μέρες του πολέμου.

Δυο τρεις μέρες ύστερα από τη εγκατάστασή μας στη Γατζέα να σου και τα ιταλικά αεροπλάνα να βομβαρδίζουν το Βόλο από πολύ μεγάλο ύψος. Τα κοιτάζαμε και βλέπαμε γύρω τους να σκάνε οι οβίδες του αντιεροπορικού πυροβολικού. Συνταρακτικό για μας θέαμα, το οποίο απολαμβάναμε εκ του φυσικού και όχι παρακολουθώντας κάποια κινηματογραφική ταινία. Το βράδυ ακούγαμε τα νέα από το ραδιόφωνο του καφενείου της πλατείας. Μαζί με τις πρώτες νίκες του στρατού μας, που ξεσήκωσαν παραλήρημα ενθουσιασμού στο ακροατήριο, ακούγαμε και ονόματα τραυματιών.

Τότε άκουσα και τον τραυματισμό του μνηστήρα της μεγάλης μου αδελφής Χαρίκλειας, του Στέφανου Λαζαρίδη. Πληροφορήθηκα επίσης και τον τραυματισμό ενός άλλου συγχωριανού, του Νώντα Οικονόμου. Μια σφαίρα τον βρήκε στο κεφάλι, τρύπησε το κράνος και τον τραυμάτισε μάλλον ελαφρά. Αργότερα, όταν πήγα στην Καστανιά, όπου ο Στέφανος έμεινε για λίγο με αναρρωτική άδεια, ρουφούσα αχόρταγα τις διηγήσεις του για τις μάχες στο μέτωπο. Ο Στέφανος ήταν λοχίας πεζικού. Όταν καταλάγιασε ο φόβος των βομβαρδισμών, μαζευτήκαμε στο Βόλο και, λίγο πριν από τα Χριστούγεννα, πήρα το τρένο των Θεσσαλικών Σιδηροδρόμων για την Καρδίτσα.

Το τρένο ήταν γεμάτο στρατιώτες, που πήγαιναν στην Καλαμπάκα και από κει με τα πόδια στο μέτωπο. Οι στρατιώτες έδειχναν να διακατέχονται από ασυγκράτητο ενθουσιασμό. Φώναζαν, τραγουδούσαν και πυροβολούσαν από τα παράθυρα. Θυμάμαι που μπήκε στο βαγόνι ένας αξιωματικός και τους είπε: "Σταματήστε να πυροβολείτε, δε θα σας μείνουν σφαίρες για τους Ιταλούς!". Ετσι πήγαιναν οι φανάριοι μας στο μέτωπο. Έτσι εξηγείται και το θαύμα της Αλβανίας.

Στην Καρδίτσα κατέλυσα σε συγγενικό σπίτι. Οι συγγενείς αυτοί είχαν μόλις επιστρέψει από την Καστανιά, όπου παρέμειναν λίγες μέρες στο πατρικό μας σπίτι, επειτα από κάποιο βομβαρδισμό που είχε γίνει στην Καρδίτσα. Οι Ιταλοί στόχευαν τους στρατώνες, αλλά οι βόμβες έπεισαν έξω από την πόλη κοντά στο μέτωπο του Παρθένη, με μοναδικό αποτέλεσμα το θάνατο ενός γιαδάρου και τον τραυματισμό της κυρίας Παρθένη στο γλουτό. Όπως μου είπαν, ο πατέρας μου, ειρωνευόμενος τους Ιταλούς, έλεγε: "Τι πέτυχαν; Χτύπησαν ένα γάιδαρο και τον κώλω της μυλωνούς!".

Φάνοντας στη Καστανιά βρήκα έναν πατέρα αλλαγμένο. Ο συνήθως φειδωλός στις εκδηλώσεις και αυστηρός προς όλους Κώστας Ζαχαρόπουλος φαινόταν να βρίσκεται σε διαρκή έξαρση. Κάθε φορά που αναγγελλόταν κάποια νίκη του στρατού μας, έβγαζε τη σημαία, ζητώκραυγάζε και κερνούσε όλους όσοι βρίσκονταν στο μαγαζί του. Ασφαλώς, αυτές οι νίκες του θύμιζαν εκείνες των Βαλκανικών Πολέμων στους οποίους είχε λάβει μέρος και είχε μπει νικητής κι εκείνος στη Θεσσαλονίκη. Αλλά και όλο το χωρίο βρισκόταν σε έξαρση. Συσσίτια οργανώθηκαν για τις άπορες οικογένειες των στρατευμένων, οι γυναίκες έκαναν νυχτέρια πλέκοντας μάλινες κάλτσες και πουλόβερ για τους στρατιώτες του μετώπου και καθένας συνεισέφερε στον αγώνα, όπως μπορούσε. Μέσα σ' αυτό το κλίμα άρχισαν να φτάνουν τα μαντάτα για τους πεσόντες στο μέτωπο. Δε θα ξεχάσω το θρήνο της Νικολάκαινας Κόγια, όταν έλαβε την είδηση για το θάνατο του δασκάλου-εφέδρου ανθυπολοχαγού γιου της Παναγιώτη. Λίγο πριν από τον πόλεμο είχε πεθάνει νεότατος από πνευμονία (δεν υπήρχε τότε πενικιλίνη) ο άλλος δάσκαλος γιος της, ο Κώστας, κάπου στη Μακεδονία όπου υπηρετούσε. Η Νικόλαινα ήταν δυνατός άνθρωπος. Άνθεξε το χαμό των δύο γιων της, τον ένα μετά τον άλλο, δυο λεβεντών, που με τόσες θυσίες είχε σπουδάσει. Τραγικότερη ήταν η Λίαινα του Μπότση, που είχε χρηψεί νέα και τώρα έχασε και τον πρωτότοκο γιο της, το λεβέντη Θεοφάνη. Αυτές ήταν οι μανάδες του '40, οι Αγραφιώτισσες μανάδες.

Ανάμεσά τους και η μάνα μου: Η Αναστασία σύζυγος Κων/νου Ζαχαρόπουλου, θυγατέρα του σαρακατσάνου τοσλιγκά Άγγελου Ακριβάκη.

Γράφει ο
Αγγελος Ζαχαρόπουλος,
Επίτιμος Διευθυντής της
Ευρωπαϊκής Επιπρόπος
τ. Γενικού Διευθυντή
Υπουργείου Γεωργίας

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ (ΦΛΕΒΑΡΗΣ)

Το παζάρι των Ρωμαίων με τους μήνες

Ο Φεβρουάριος είναι ο μικρότερος μήνας του χρόνου όχι μόνο για αριθμητικούς αλλά και για... αυτοκρατορικούς λόγους. Ούτε λίγο ούτε για όλα φταίει ο Ιούλιος Καίσαρ. Γιατί μπορεί οι 365 μέρες του έτους να μη διαιρούνται ακριβώς διά του 12, ωστόσο η αρχική σκέψη των αστρονόμων οι οποίοι δημιούργησαν το Ρωμαϊκό ημερολόγιο ήταν να υπάρχουν επάλληλα μήνες με 30 ημέρες και πέντε με 31. Μόνο που όταν άρχισαν να δίνουν ονόματα στους μήνες το θέμα έγινε περίπλοκο...

Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Στη ρωμαϊκή εποχή πρώτος μήνας του χρόνου ήταν ο Μάρτιος. Όταν ο Ιούλιος Καίσαρ επέστρεψε θριαμβευτής στη Ρώμη το 46 π.Χ., ανάμεσα στα θέματα τα οποία έπρεπε να ρυθμίσει ήταν και η μέτρηση του χρόνου. Ως τότε οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν ένα ημερολογιακό σύστημα που είχε μεν 12 μήνες, αλλά στο οποίο από καιρό σε καιρό έπρεπε να προστίθενται ημέρες ή και μήνες

ΠΑΡΟΙΜΙΑ

Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει,
πάλι άνοιξε.
Θ' ανθίσει.

Μα αν κάμει και πεισμώσει,
μες τα χιόνια.
Θα μας χώσει.

Αλλά ο απολυταρχισμός των ιερέων, οι οποίοι άλλοτε αύξαναν το μήκος του έτους προκειμένου να παραμένουν στην εξουσία οι ευνοούμενοί τους συγκλητικοί και άλλοτε το μείωναν ώστε να τελειώνει γρήγορα η θητεία των αντιπάλων τους, είχαν καταστήσει το υπάρχον ημερολογιακό σύστημα ακορτεόν. Είναι χαρακτηριστικό ότι το έτος 46 π.Χ. διήρκεσε 445 ημέρες, δεδομένου ότι αναγκάστηκαν να προστεθούν τόσες ημέρες ώστε αυτό να ευθυγραμμιστεί με την εαρινή ισημερία. Ο Καίσαρ ονόμασε αυτό το έτος ultimus annus confusionis (τελευταίο έτος σύγχυσης) και κάλεσε τους καλύτερους φίλοσόφους και μαθηματικούς της εποχής προκειμένου να δημιουργηθεί το νέο ημερολόγιο.

Ανάμεσα στους προσκεκλημένους του αυτοκράτορα ήταν και ο Σωσιγένης, αλεξανδρινός αστρονόμος, τον οποίο ο Καίσαρ είχε γνωρίσει στο παλάτι της Κλεοπάτρας και με τον οποίο είχε συζητήσει τις πιθανές μετατροπές του ημερολογιακού συστήματος. Μετά από εισήγηση του Σωσιγένη αποφασίστηκε να υιοθετηθεί το ημερολόγιο του Πτολεμαίου Γ', σύμφωνα με το οποίο ένα έτος 365 ημερών ίσχυε για τρία χρόνια και στη συνέχεια υπήρχε ένα έτος με 366 ημέρες. Και ενώ όλα τα προβλήματα φάνηκαν να λύνονται, δημιουργήθηκαν καινούργια, όταν έπρεπε να δοθούν ονόματα στους μήνες. Ο πρώτος μήνας του έτους ήταν ο Μάρτιος, αφιερωμένος στον θεό του πολέμου, ο οποίος όμως συμβόλιζε και τις δυνάμεις της φύσης. Έτσι μια σειρά από γιορτές αφιερωμένες σε αυτόν ήταν προγραμματισμένες για να γιορταστεί ο ερχομός της άνοιξης. Προφανώς ο πρώτος μήνας του έτους δεν μπορούσε παρά να έχει 31 ημέρες.

Ο δεύτερος μήνας ονομάστηκε Απρί

Τα "ξύλα"

Μία από τις ασχολίες των συγχωριανών μας, όπως άλλωστε και των κατοίκων των όμορων χωριών Καταφυγίου, Μαστρογιαννιού κ.ά. ήταν τα λεγόμενα "ξύλα". Με τη λέξη αυτή εννοούσαν τα καυσόξυλα, που οι πολλοί τα έλεγαν και γουμαρόξυλα! Με τα "ξύλα" εξασφάλιζαν τα απαραίτητα μικροέξοδα της εβδομάδας: λάδι, αλάτι, πετρέλαιο, λίγες ελιές, βακαλάο (μπακαλιάρο) και άλλα χρειώδη.

Μετά τον εμφύλιο (1949 κ.ε.), όταν οι χωριανοί επέστρεψαν από την αναγκαστική τρίχρονη απομάκρυνσή τους, τα "ξύλα", για τις περισσότερες οικογένειες, ήταν η μοναδική πηγή εισοδήματος. Κατά κανόνα, οι πιο εύρωστοι οικονομικά διέθεταν για τη μεταφορά των ξύλων δυο καλά μουλάρια ή ένα μουλάρι και

ένα άλογο ή γάιδαρο, ενώ οι φτωχότεροι ένα γάιδαρο. Τα ξύλα κόβονταν στο δάσος του χωριού, κυρίως το καλοκαίρι και το φθινόπωρο, μεταφέρονταν στην αυλή του σπιτιού και στιβάζονταν με τάξη σε μεγάλους σωρούς (τρακάδες), ως δυόμισι μέτρα ύψος! Οι πιο μερακλήδες, ως το τέλος του φθινοπώρου, είχαν συγκεντρώσει δυο και τρεις τέτοιες τρακάδες.

Η μεταφορά στην πόλη γινόταν κυρίως Τετάρτη και Σάββατο, αλλά, από πολλούς, και ενδιάμεσα. Κατά τις τρεις το πρωί, χιονίζει- βρέχει, άναβαν τα φώτα σε όλο το χωριό και άκουγες σε όλες τις γειτονιές τις γνώριμες φωνές: "Ξύπνα Γιώργο, Κώστα Μαρία, Φώτου, Τσεβή! άντε να φορτώσουμι, μη μας πάρει η αυγή!" Το ποδοβολήτο των ζώων που "αλώνιζαν" τις λάσπες των δρόμων, οι φωνές και τα γαυγίσματα των σκυλιών ξυπνούσαν όλο το χωριό.

Το μεγάλο πρόβλημα ήταν τα δυο "Κόμματα", του Καραγιάννη και του Ρεντίνα. Αυτά είχαν πάρει την ονομασία τους από τους ιδιοκτήτες των νερόμυλων που ήταν κάτω στη ρεματιά. Στα "Κόμματα" ο δρόμος ήταν πολύ στενός και η λάσπη που δημιουργούσαν οι κατολισθήσεις απεριγραπτή. Άνθρωποι και ζώα βυθίζονταν ως το γόνατο και δεν ήταν λίγες οι φορές που αδύναμα ζώα έπεφταν στη λάσπη και αγωνίζονταν οι χωριανοί να τα ελευθερώσουν! Τις ασέληνες νύχτες, για να περνούν αυτές τις παγίδες, πολλοί χωριανοί έπαιρναν μαζί τους γκαζοκάντηλα και κλεφτοφάναρα και κάποιοι ...προνομιούχοι ηλεκτρικούς φακούς.

Όλοι βιάζονταν να φτάσουν νωρίς στην πόλη και να πουλήσουν σε καλή τιμή τα "ξύλα", να κάμουν τα μικροψώνια τους και να γυρίσουν στο χωριό με την ώρα τους. Όσοι έφταναν αργά, αναγκάζονταν να γυρίζουν τις γειτονιές της πόλης με τις ώρες, με φορτωμένο το ζώο, και δεν ήταν λίγες οι φορές που τα "ξύλα" έμεναν στα αζήτητα και τα ξεφόρτωναν στη "Φαγάνα", για να γυρίσουν στο χωριό με άδεια χέρια...

Όσο και αν με τα ξύλα οι χωριανοί εξασφάλιζαν ένα πενιχρό εισόδημα, εντούτοις το δάσος οδηγούνταν σε βέβαιη καταστροφή. Το ευτύχημα ήταν ότι την εποχή εκείνη δεν είχε ακόμα εφευρεθεί το αλυσοπτήριο και η κοπή των ξύλων γινόταν με το τσεκούρι (λατιν. cecuris) και στην καθαρεύουσα: σφυροπέλεκυς (από το μπρος μέρος κόβει και το πίσω χρησιμοποιείται ως σφυρί). Διαφορετικά δεν θα έμενε δενδράκι όρθιο! Παρ' όλα αυτά, ολόκληρες εκτάσεις είχαν "θεριστεί" κυριολεκτικά "εκ του συστάδην", όπως λέμε. Με τον καιρό, όταν οι δασικές υπηρεσίες οργανώθηκαν, η μεταφορά καυσόξυλων στην πόλη περιορίστηκε στην αρχή σε μια φορά την εβδομάδα (κάθε Τετάρτη), για να απαγορευτεί τελείως τη δεκαετία του 1970. Στο εξής η κοπή καυσόξυλων περιορίστηκε μόνο για τις ανάγκες του σπιτιού. Συνετέλεσε βέβαια και το γεγονός ότι στο μεταξύ η χώρα εξηλεκτρίσθηκε και τα νοικοκυριά, αντί για καυσόξυλα, χρησιμοποιούσαν πλέον τον ηλεκτρισμό και το πετρέλαιο. Στην αρχή της απαγόρευσης οι χωριανοί έφεραν το τέλος του κόσμου, αλλά, με τον καιρό βρήκαν άλλες ασχολίες και έτσι, μαζί με τη σωτηρία του δάσους, γλίτωσαν κι εκείνοι από την ανεπίωτη ταλαιπωρία, το κρύο και τον ποδαρόδρομο!

Λάμπρος Γριβέλλας

"Οι άνθρωποι πεθαίνουν, όταν τους λησμονούν"

Zak Ντεριντά, Γάλλος φιλόσοφος

Ορισμένοι άνθρωποι φεύγοντας αφήνουν βαθιά τ' αχνάρια τους επάνω στη γη. Συντηρούν τη μνήμη τους είτε η κοινωνική προσφορά τους, είτε τα καλά έργα τους είτε ο υποδειγματικός τρόπος ζωής τους. **Ο Γιάννης Αποστόλου Κατσιούλας** (1921-2010) είναι ένας απ' αυτούς. Μπορεί να έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του μακριά από το χωριό, η καρδιά του όμως είχε μείνει στη γενέθλια γη και από εκεί ξεκίνησε ο ίδιος για το μεγάλο ταξίδι. Το σπίτι του στην Αθήνα είναι απέναντι από τον Υμηττό. Όταν κάποτε τον επισκέφθηκα, μου έδειξε τις απέναντι βουνοκορφές, που στην καθεμιά είχε δώσει ονόματα του Ίταμου, για να του θυμίζουν την πατρίδα: Τούρλα, Κατσιαμέρι, Γιώτη και άλλες. Ο Γιάννης ήταν ερωτευμένος με τα "Ζωγλοπίτικα Χρονικά". Συγκέντρωνε ό,τι πληροφορίες εύρισκε, αποκόμματα εφημερίδων, παλιές φωτογραφίες κ.ά. και μου τα έστελνε για δημοσίευση.

Σκαλίζοντας τα συρτάρια μου, βρήκα σε μια άκρη κάποιες επιστολές του και μικροαντικείμενα, από εκείνα που μου έστελνε τακτικά. Πέντε χρόνια μετά το θάνατό του, δημοσιεύω στη μνήμη του μια από αυτές.

Η επιστολή

7/6/2005 Ζωγράφου

«Αφήσαμε προχθές μια συζήτηση στη μέση και τη συνεχίζω γράφοντας (συζητούσαμε στην Αθήνα για τους προγόνους του Φλωράκη).

Ο Γιάννης Λιανός γεννήθηκε γύρω στα 1840-1850. Ο Γιάννης ήταν παιδί του Λάμπρου Λιανού. Για τον Λάμπρο λέγεται πως ήταν καλός και είχε μεγάλη περιουσία. Ο Γιάννης Λιανός πήρε γυναίκα τη Σουλτάνα Γκορτσά. Τίνος Γκορτσά, δεν ξέρουμε, γιατί το επίθετο Γκορτσάς το είχαν πολλοί στο χωριό μας. Ξέρουμε όμως πως ήταν αδελφή του Θεοδόση (Θέου) Γκορτσά. Τον Θέο και τη Σουλτάνα τους θυμάμαι πολύ καλά. Το ζεύγος Γιάννη Λιανού είχε πέντε παιδιά, όλα κορίτσια και όλα παντρεύτηκαν καλά. Η Πηνελόπη πήρε τον Κόγια στην Καστανιά. Τη Μαρία και αυτή την έδωσε στην Καστανιά, αλλά πέθανε νέα. Η Αγορή πήρε τον Παπαλεωνίδα, η Μαρία πήρε τον Παπαθωμά και η Στυλιανή πήρε τον Γιάννη Φλωράκη, που μπήκε γαμπρός στο Γιάννη Λιανό. Η καταγωγή του ήταν από τον Κλειτσό. Ο Φλωράκης ασχολήθηκε με την ξυλεμπορική (δάση, κάρβουνα κ.λ.π.). Μετά από το χωριό, κατέβηκε στην Καρδίτσα και αργότερα έφυγε για την Αθήνα. Εκεί έκαμε βουστάσιο. Στο Παλιοζωγόπι η οικογένειά του έρχονταν ως το 1928-1930. Το σπίτι του στη Ραχούλα το αγόρασε κάποιος Θεμιστοκλής Καρκάνης, μαραγκός, και από εκείνον το αγόρασε ο Θωμάς Ζαχαρής.

Το ζεύγος Φλωράκη είχε τρία αγόρια, τον Λάμπρο, τον Αλέκο και τον Χαρίλαο και τρία κορίτσια και πέθανε νέος. Ο Λάμπρος ήταν δικηγόρος και ο Χαρίλαος ταχυδρομικός υπάλληλος. Τα κορίτσια του ήταν η Αθηνά, η Σοφία και η Κούλα και ζούσαν στην Αθήνα ως τα τελευταία χρόνια.

Αυτά για τώρα. Ό,τι θέλεις, πάρε!»

Φιλικά
Γιάννης

Πέντε χρόνια τώρα μας λείπει ο Γιάννης!

Για την αντιγραφή: Λάμπρος Γριβέλλας

- ### ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΛΕΜΕ...
- **Είναι πακτωλός:** Η φράση λέγεται για κάποια πηγή που αποδίδει πολύ εισόδημα. Πακτωλός είναι ένα μικρό ποτάμι κοντά στις Σάρδεις της Λυδίας, που κατέβαζε, μαζί με την άμμο, και χρυσάφι. Λέγεται ότι σ' αυτόν λούστηκε ο Μίδας για ν' απαλλαγεί από τη δύναμη του να κάνει χρυσάφι ό,τι άγγιζε.
 - **Μη στέκεσαι μπροστά μου σαν το μπάστακα:** Μπάστακας θα πει φύλακας και προέρχεται από την ιταλική λέξη: "basta".
 - **Θα σε κάμω τ' αλατιού:** Η φράση βγήκε από τον τρόπο που γίνονται οι σαρδέλες και γενικά όλα τα ψάρια, όταν παστώνονται. Ζαρώνουν και χάνουν την όμορφη εμφάνισή τους.
 - **Τον λάδωσε:** Δηλαδή, τον δωροδόκησε. Η φράση μεταφέρθηκε από τον τροχό, που πρέπει να λαδωθεί, για να δουλέψει.
 - **Είναι σκνίπα στο μεθύσι:** Λέγεται για κάποιον που είναι πολύ μεθυσμένος. Οι σκνίπες, που συγκεντρώνονται πάνω από το μούστο που βράζει, ζαλίζονται και πέφτουν μέσα στο βαρέλι.

Ο Παροιμίας

Ηλίας Γ. Προβόπουλος

"ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΣΤΑ ΔΕΣΜΑ ΤΩΝ ΑΓΡΑΦΩΝ"

Πώς, μετά τη φοβερή δεκαετία του '40, οι άνθρωποι στη Νεράιδα (Δολόπων) Καρδίτσας κατέφεραν και ανέστησαν το χωριό τους

[Η παρουσίαση του βιβλίου στην Καρδίτσα έγινε τη Δευτέρα 15 Δεκεμβρίου 2014 στο Παυσίλυπο και, μεταξύ των παρουσιαστών, ήταν και ο **Λάμπρος Γριβέλλας**. Η παρουσίασή του είναι μια σύντομη περίληψη όσων περιγράφονται στις 510 σελίδες του βιβλίου. Επειδή οι περιπέτειες των Νεραϊδιων κατά τη φοβερή δεκαετία 1940-1950 δεν διαφέρουν και πολύ από τις περιπέτειες των χωριανών μας της ίδιας εποχής, δημοσιεύουμε ολόκληρη την εισήγηση, βέβαιοι ότι πολλά θα μας θυμίσει.]

Η θεματολογία του βιβλίου του Ηλία Προβόπουλου "Ελεύθεροι στα δεσμά των Αγράφων" πλέκεται στον καμβά του Εμφύλιου. Για τον εμφύλιο έχουν γραφεί

Το πάνελ των παρουσιαστών και ο συγγραφέας του βιβλίου (δεύτερος από αριστερά)

αμέτρητα βιβλία, άλλα με προσωπικά βιώματα, άλλα με περιγραφές της δράσης των εμπλεκόμενων μερών και άλλα με πολιτικές αναλύσεις. Τούτο όμως είναι ένα βιβλίο αλλιώτικο από τ' άλλα. Ο Ηλίας Προβόπουλος, με το έμπειρο μάτι του δημοσιογράφου και την ανησυχία του ερευνητή, έκαμε την υπέρβαση, πιάνοντας τον ταύρο από τα κέρατα. Ο συγγραφέας δεν γράφει ο ίδιος το βιβλίο: στέκεται παράμερα και καταγράφει τις μαρτυρίες των πρωταγωνιστών: μαρτυρίες που καταγράφονται στο δικό τους δωρικό ύφος, στη μητρική τους γλώσσα, ήρεμα και, προπαντός, χωρίς ίχνος φανατισμού και διάθεση πικρίας προς την αντίθετη πλευρά. Καταγράφει τις μαρτυρίες όλων εκείνων των κατοίκων της Νεράιδας Δολόπων που έζησαν στο πετσί τους τη λαίλαπα του εμφύλιου, που πόνεσαν και μάτωσαν, και οι μημές στοίχειωσαν και θα τους ακολουθούν ως το θάνατο. Είναι οι απλοί άνθρωποι της υπαίθρου που πάντα πληρώνουν το τίμημα όλων των τραγικών λαθών που διαπράττονται από τις διάφορες ηγεσίες. Ο συγγραφέας, πολύ εύστοχα, επιλέγει ένα ορεινό χωριό - τη Νεράιδα - το χωριό που συγκεντρώνει όλες τις συμφορές του εμφύλιου: το ξερίζωμα των ανθρώπων από τις εστίες τους, την καταστροφή των υπαρχόντων τους - κυρίως του ζωικού κεφαλαίου από το οποίο αποζούσαν - το φόβο, τους ξυλοδαρμούς, τους αδικαιολόγητους φόνους και από τις δύο παρατάξεις, τις διασκορπισμένες στα δάση οικογένειες που ζουν επί τρία χρόνια κυνηγημένοι σαν τα αγρίμια.

Οι μαρτυρίες τους είναι συγκλονιστικές και καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των 510 σελίδων του βιβλίου, και ευθύς εξαρχής κατακτούν τον αναγνώστη. Είμαι βέβαιος πως, όταν αρχίσει κανείς να διαβάζει τη μαρτυρία του αρειμάνιου Κωσταντή Θάνου (σελ. 49-76), δεν θα αφήσει το βιβλίο από τα χέρια του, ώσπου να βρει το τέλος. Η Ιουλία Καραμέτου γυρίζει τα βουνά με δυο παιδιά στην αγκαλιά, για να βρίσκεται κοντά στον κυνηγημένο άντρα της, που τελικά δεν καταφέρνει να τον γλιτώσει. Ο Βαγγέλης και η Μαρία Σπανού, η Βασιλική Κ. Χαλάτση, ο Κώστας Γ. Χαλάτσης, η Αμαλία Γ. Χαλάτση, αμέτρητες ιστορίες βασανισμένων ανθρώπων, που

διαβάζοντάς τις, ο νους δεν ξεκολλάει από τον μεγάλο αίτιο της συμφοράς: τον Εμφύλιο.

Γιατί τον εμφύλιο; Μήπως ήταν ο πρώτος ή ο τελευταίος χαλασμός; Όχι δεν ήταν κανένα από τα δυο, αλλά ο εμφύλιος ήταν ο χειρότερος, γιατί αυτός ξερίζωσε τους ανθρώπους, κατάστρεψε τις δομές που με τόσο κόπο δημιούργησαν και -το χειρότερο- δέλυσε το κοινωνικό ιστό. Στη θέση της αλληλεγγύης, της σύμπραξης και της συναδέλφωσης, έσπειρε το τυφλό μίσος και τον αδελφοκτόνο χαλασμό. Μην ψάχνουμε το φταίχτη, άλλωστε δεν είναι ένας.

Ο εμφύλιος ήταν μια αλυσίδα λαθών που διαπράχθηκαν από όλες τις παρατάξεις με συνέπεια, όταν οι άλλοι λαοί επούλωνταν τις πληγές που προκάλεσε ο παγκόσμιος πόλεμος, εμείς να γινόμαστε "αδελφοφάδες", όπως γράφει ο Καζαντζάκης, να τρώει αδελφός τον αδελφό, παιδί τον πατέρα και να αποδύμαστε με περισσή μανία σε μια άνευ προηγουμένου καταστροφή της χώρας μας και αφανισμό του πιο παραγωγικού ανθρώπινου δυναμικού της κοινωνίας μας. Ολοζώνταν η περιγραφή του Σεφέρη στην "Ελένη", λες και την έγραψε για τον Εμφύλιο:

"...κι εμείς σφαζόμασταν,
για την Ελένη δέκα χρόνια (Εδώ φανήκαμε πιο λογικοί από τους μακρινούς προγόνους μας, γιατί ο εμφύλιος κράτησε μόνο τέσσερα).

Μεγάλος πόνος είχε πέσει στην Ελλάδα.

Τόσα κορμιά ριγμένα στα σαγόνια της θάλασσας,
στα σαγόνια της γης,
τόσες ψυχές δοσμένες στις μυλόπετρες, σαν το σιτάρι.
Κι οι ποταμοί φουσκώναν μες στη λάσπη το αίμα για ένα λινό κυμάτισμα για μια νεφέλη,
μιας πεταλούδας τίναγμα, το πούπουλο ενός κύκνου,
για ένα πουκάμισο αδειανό,
για μιαν Ελένη".

Για ένα πουκάμισο αδειανό έγινε και ο Εμφύλιος.

Θα ξαναφέρω στη μνήμη σας τις συνέπειες για τη χώρα μας αυτού του αδελφοκτόνου σπαραγμού που στοίχισε πολύ αίμα, πόνο και δάκρυα:

Τα καταγραμένα θύματα του εμφύλιου ήταν 154.000 νεκροί και μόνο ο στρατός είχε 15.969 νεκρούς, 37.557 τραυματίες και 2000 αγνοούμενους, χωρίς να υπολογίσουμε τις απώλειες της άλλης πλευράς, που δεν είναι γνωστές και που ασφαλώς ήταν περισσότερες. Αμέτρητες και οι καταστροφές των υποδομών: Καταστράφηκαν 47.000 κατοικίες, 240 βιομηχανίες, επιχειρήσεις και νοσοκομεία. Ανατινάχτηκαν 930 γέφυρες και καταστράφηκαν 1500 σχολεία. Επιπλέον εξοντώθηκε το 50% του ζωικού κεφαλαίου της χώρας.

Μεγάλο ήταν το δράμα των προσφύγων. 684.607 κάτοικοι των ορεινών χωριών εξαναγκάστηκαν να μετακινηθούν στην πεδινή ζώνη και στις πόλεις, για να μην βρίσκουν οι αντάρτες βοήθεια και τροφή. Επιπλέον 57.000 άτομα έζησαν επί πολλά χρόνια στην εξορία σε ξερονήσια.

Τα στοιχεία που παραθέτω προέρχονται από υπόμνημα που υπέβαλε ο Τσαλδάρης (πρωθυπουργός τότε) στο Αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών στις 8/10/1949.

Επανέρχομαι στους πρόσφυγες των ορεινών χωριών, που είναι άλλωστε και το θέμα του βιβλίου που παρουσιάζουμε σήμερα. Οι άνθρωποι αυτοί - όπως άλλωστε και ο ομιλών- έζησαν στο πετσί τους το δράμα. Παρέμειναν επί τρία χρόνια στην πεδινή ζώνη

κάτω από άθλιες συνθήκες, τις οποίες, αν επιχειρούσαμε να περιγράψουμε, θα χρειαζόμασταν πολλές χιλιάδες σελίδες. Ανάμεσα στους 685.000 πρόσφυγες που περιγράφει η έκθεση του Τσαλδάρη, αρκετοί ήταν εκείνοι που δεν άντεξαν τον εκπατρισμό και την ταπείνωση και ακολούθησαν το πατρογονικό έντακτο που οδηγούσε στα βουνά. Σε όλους τους δύσκολους καιρούς ο Έλληνας μόνο στο βουνό ένοιωθε προστατευμένος, κοντά στο στοιχείο του.

Οι ίδιοι άνθρωποι, επιστρέφουν την άνοιξη του 1950, με ορθάνοιχτες ακόμα τις πληγές του Εμφύλιου, βρίσκουν τις υποδομές τους κατεστραμμένες και οπλισμένοι με πρωτόγνωρη ψυχική δύναμη, επιδίδονται με απαράμιλλο σθένος στην αναδημιουργία του κατεστραμμένου από τον πόλεμο χωριού τους.

Πρώτο μέλημα να επισκευάσουν τα ερειπωμένα σπίτια τους, και -στη χειρότερη περίπτωση- να ξαναχτίσουν τα καμένα. Να βάλει η οικογένεια ένα κεραμίδι στο κεφάλι της. "Όταν γυρίσαμε πίσω" λέει η Αλεξάνδρα Κόκκινου "βρήκαμε μόνο τα τοίχια". Οι μικρογεωργοί και κτηνοτρόφοι γίνονται εξανάγκης χτίστες, ξυλουργοί, σοβατζήδες, μικροτεχνίτες. Ενισχύονται και από το κράτος με οικοδομικά υλικά και κάποια χρήματα, για να κάμουν μια αρχή.

Αλλά, και η γη έπρεπε να καλλιεργηθεί, τα αροτρίοντα ζώα όμως είχαν εκλείψει και έτσι το λόγο έχει το τσαπί. "Αρχίσαμε όλοι μαζί να σκάβουμε", λέει ο Δημήτριος Κ. Μονάντερος.

Κύρια πηγή βιοπορισμού για τους Νεραϊδιώτες ανέκαθεν ήταν η κτηνοτροφία, την οποία όμως ο εμφύλιος αφάνισε. Με χήλια βάσανα κατόρθωσαν μερικοί να διασώσουν ένα δυο μεγάλα ζώα για μαγιά. Από τους τυχερούς ο Τάσος Ηλία Δήμος: "Ένα βόδι και μια γελάδα, μας έφεραν προκοπή" λέει. Και η Ειρήνη Ηλία Μητσάκη: "Από μια προβατίνα κάναμε μετά κοπάδι".

"Γυρίσαμε και βάλαμε μπροστά από την αρχή", καταθέτει η Βασιλική Σπινάσα. Τι πρώτο και τι ύστερο να περιγράψει κανείς!

"Έτσι ξεκίνησε, μετά τον Εμφύλιο, η Νεράιδα, έτσι ξεκίνησε με όλα τα χωριά των Αγράφων, και "Σε δυο τρία χρόνια, αποχήσαμε επάρκεια" καταθέτει η Λαμπτρινή Ηλία Μονάντερος.

Αυτό δεν κράτησε πολύ. Η ζωή, μετά τον Εμφύλιο αλλάζει με γρήγορους βηματισμούς και τους νέους δεν τους κρατ

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Εκλογές 2015

Τις εκλογές της 25ης Ιανουαρίου 2015 κέρδισε ο ΣΥ.ΡΙΖΑ. (Συνασπισμός Ριζοσπαστικής Αριστεράς). Η μεγάλη οικονομική κρίση που μαστίζει επί πέντε χρόνια τη χώρα μας έφερε, για πρώτη φορά στα ελληνικά χρονικά, το κόμμα της Ριζοσπαστικής Αριστεράς πανηγυρικά στην εξουσία.

ΕΦΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΜΠΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Συγκεντρωτικά αποτελέσματα Επικρατείας

ΚΟΜΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΕΔΡΕΣ
ΣΥΡΙΖΑ	36,34	149
ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	27,81	76
ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ	6,28	17
ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ	6,05	17
ΚΚΕ	5,47	15
ΑΝΕΞ. ΕΛΛΗΝΕΣ	4,75	13
ΠΑΣΟΚ	4,68	13

Συγκεντρωτικά αποτελέσματα Νομού Καρδίτσας

ΣΥΡΙΖΑ 38,91% 3 βουλευτές, Ν.Δ. 30,02% 1 βουλευτής, ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ 6,42%, ΠΑΣΟΚ 5,13%, ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ 3,59%, ΑΝΕΞ. ΕΛΛΗΝΕΣ 3,34%, ΚΙΝΗΜΑ (ΓΑΠ) 2,34%, ΤΕΛΕΙΑ 1,61%, ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΩΝ 0,82%

Οι σταυροί προτίμησης των εκλεγμένων βουλευτών του Νομού

Μιχαλάκης Νικόλαος του Ηλία (ΣΥΡΙΖΑ)12503
Λάππας Σπυρίδων του Ευαγγέλου (ΣΥΡΙΖΑ)..7170
Κατσαβριά- Σιωροπούλου Χρυσούλα
του Αθανασίου (ΣΥΡΙΖΑ)5093
Τσιάρας Κων/νος του Αλεξάνδρου (Ν.Δ.)7976

Πώς ψήφισαν οι Ραχουλιώτες

Γραμμένοι	639
Ψήφισαν.....	368
Αποχή.....	42,8%
Άκυρα	18
Λευκά	2
Έγκυρα	348
Ν.Δ.	147 (42,24%)
ΣΥΡΙΖΑ	118 (33,91%)
ΠΑΣΟΚ	7 (2,01%)
ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ.....	15 (4,31%)
ΚΚΕ	27 (7,76%)
ΠΟΤΑΜΙ.....	10 (2,87%)
ΑΝΕΛ	10 (2,87%)
ΛΑΟΣ	7 (2,01%)
ΤΕΛΕΙΑ	4 (1,15%)
ΠΡΑΣΙΝΟΙ-ΔΗΜΑΡ	1 (0,29%)
ΚΙΔΗΣΟ(ΓΑΠ).....	1 (0,29%)
ΕΔΕΜ (Δημοκρ. Εθν. Μεταρρύθμηση)....	1 (0,29%)

Κιρδυρεύει το γεφύρι στα «Χτίσματα»

Κατ' επανάληψη ο Σύλλογός μας ασχολήθηκε με το "διατηρητέο" αυτό μνημείο της περιοχής του χωριού μας. Το ανάδειξε από την αφάνεια και την εγκατάλειψη, φρόντισε για την ανακήρυξή του ως διατηρητέου μνημείου από το Υπουργείο Πολιτισμού, παρενέβη παντοιοτρόπως στις αρμόδιες αρχές για τη συντήρησή του και μάταια ανέμενε, επί σειρά ετών, την παρέμβασή τους. Τι σημαίνει όμως "διατηρητέο μνημείο"; Κατά την κοινή λογική, ότι το μνημείο πρέπει να συντηρείται για να διατηρείται, ως στοιχείο της συνέχειας του θεντικού μας πολιτισμού. Ας μην παίζουμε με τις λέξεις. Αν σε εύλογο χρονικό διάστημα, το μνημείο δεν συντηρηθεί, σύντομα θα έχει την τύχη του γεφυριού της Πλάκας.

Κάνουμε έκκληση προς κάθε αρμόδια αρχή: το Υπουργείο Πολιτισμού, την Περιφέρεια, το Δήμο Καρδίτσας, ώστε να συντηρήσουν και το γεφύρι στα "Χτίσματα" και τα εναπομείναντα ολίγα πετρογέφυρα του τόπου μας, για να θυμίζουν ότι η Ελλάδα έχει πολιτισμικό παρελθόν και μάλιστα αξιόλογο.

ΑΠΟΔΟΘΗΚΕ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Μειώθηκαν τα δημοτικά τέλη από 1,80 ευρώ/Μ2 σε 1,20 ευρώ/Μ2

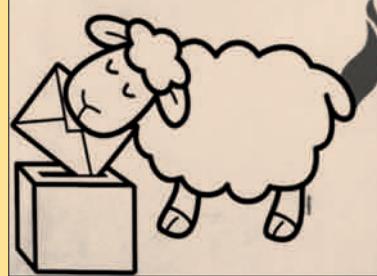

Συνεπής στις προεκλογικές εξαγγελίες του, ο Δήμαρχος Καρδίτσας μείωσε τα Δημοτικά τέλη στον πρώην Δήμο Ιτάμου. Ο πρώην Δήμος Ιτάμου από το 2007 πλήρωνε δημοτικά τέλη 1,80 ευρώ/μ2. Παρά την ενσωμάτωση, από το 2011, του Δήμου Ιτάμου στο Δήμο Καρδίτσας, εξακολουθούσε να πληρώνει τα ίδια δημοτικά τέλη σε αντίθεση με την Καρδίτσα, και τους άλλους δήμους οι οποίοι πλήρωναν πολύ λιγότερα τέλη.

Με απόφαση του Δημοτικού συμβουλίου, τα δημοτικά τέλη σε όλες τις κοινότητες του Δήμου Καρδίτσας θα είναι 1,20 ευρώ/μ2. Έτσι με την εξίσωση αυτή επήλθε ισονομία και ισοπολιτεία μεταξύ των δημοτών του διευρυμένου Δήμου Καρδίτσας.

Οι εκλογές άλλοτε...

Μιας και ηχούν ακόμα στ' αυτιά μας τα συνθήματα των πρόσφατων εκλογών, ας θυμηθούμε πώς ψήφιζαν παλαιά οι πρόγονοί μας:

Στη Θεσσαλία, μετά από την ενσωμάτωσή της στο ελληνικό κράτος (1881), όπως ήταν φυσικό, εφαρμόστηκε η διοικητική διαίρεση και το εκλογικό σύστημα που ίσχυε στην Παλαιά Ελλάδα. Από το 1883, που έγιναν οι πρώτες εκλογές, μέχρι το 1912 που καταργήθηκαν οι μικροί Δήμοι, οι εκλογές γίνονταν στην έδρα του Δήμου. Στο Δήμο Ιτάμου οι εκλογές γίνονταν στην έδρα του, στο Ζωγλόπι. Οι ψηφοφόροι των άλλων εφτά χωριών (Μαστρογιάννη, Καστανιά, Τετάγι, Καταφύγι, Απιδιά, Βελέσι, Σέκλιζα και Μπόσκλαβο) την ημέρα των εκλογών, πρωί πρωί,

κατέβαιναν στο Ζωγλόπι ομαδικά, με την ελληνική σημαία μπροστά με τους κομματάρχες και τους "κλακαδόρους" που φώναζαν συνθήματα υπέρ των υποψηφίων της προτίμησής τους: Κο-ντύ-λα-ρος! Κο-ντύ-λα-ρος! Λέγεται πως ορισμένοι -καλοπληρωμένοι βεβαίως- "κλακαδόροι" ανέβαιναν στην κορυφή των πλάτανων της πλατείας και, από εκεί, όλη μέρα φώναζαν τα συνθήματα των αρχηγών!

Η χωμάτινη τότε πλατεία του χωριού έπηζε από κόσμο, ο οποίος βέβαια το μεσημέρι έπρεπε και να φάει. Ορισμένοι μάλιστα από καιρό περίμεναν πώς και πώς αυτή τη μέρα να καλοφάνε! Γ' αυτό οι υποψηφίοι έστηναν καζάνια με εκλεκτό φαγητό: καμιά παλιά γύδα με μακαρόνια, ρύζι ή πληγούρι, που γινόταν ανάρπαστο!

Οι εκλογή τον καιρό εκείνο γινόταν με μολυβένια σφαιρίδια. Κάθε υποψήφιος είχε τη δική του κάλπη, η οποία εσωτερικά είχε δύο χώρους: μισή μαύρη, μισή άσπρη (εικόνα). Ο ψηφοφόρος, αφού έβαζε το χέρι του μέσα στην κάλπη, είχε δύο επιλογές: να ρίξει το σφαιρίδιο στο λευκό ή στο μαύρο διαμέρισμα. Το λευκό μετρούσε υπέρ του υποψήφιου, ενώ το μαύρο εναντίον του. Το σύστημα βέβαια ήταν δαπανηρό (σφαιρίδια, πολλές κάλπες), αλλά το χαρτί τότε ήταν σπάνιο, τα τυπογραφεία ανύπαρκτα και, το σπουδαιότερο, οι περισσότεροι ψηφοφόροι ήταν αγράμματοι. Για την ιστορία αναφέρουμε ότι οι αρχαίοι Έλληνες ψήφιζαν στην αρχή με όστρακα (σπασμένα κεραμικά) και αργότερα με κουκιά (κυάμους)! Και, όπως εμείς λέμε: μακριά από την πολιτική, εκείνοι έλεγαν: κυάμων απέχετε!

